

From Abba to Zebedee: A Comprehensive Survey of Naming Conventions in Hebrew and Jewish Aramaic in Late Antiquity

v10 - 10-May-23

By Ezra Brand

Abstract

This paper provides an extensive overview of names and naming in early Jewish literature, with a focus on the names of rabbis and other individuals in the community. The study covers a wide range of topics, including given names, diminutives, nicknames, and surnames, as well as titles and honorifics that precede or follow a name. The paper also examines the use of demonyms and gentilics, as well as epithets based on occupation, personal traits, or physical characteristics. Also examined is the relationship between a person's name and their statements or actions. The paper presents charts of personal names and father's names, organized by frequency, providing valuable insights into naming conventions and family relationships in the community. Overall, the paper offers a comprehensive overview of the use of names in early Jewish literature, shedding light on the cultural and social significance of names in this context.

Keywords

Prosopography; onomastics; toponyms; surnames; epithets; Late Antiquity; Rabbinics; Talmud

כינוי ; שם לוואי ; שם משפחה ; חז"ל ; תנאים ; אמוראים ; משנה ; תלמוד בבלי ; תלמוד ירושלמי

Outline

Abstract	1
Keywords	1
Outline	1
Bibliography	4
Traditional	4
Academic	4
Introduction	6
Background and Context	6

Previous Scholarship_____	6
Purpose and Scope of the Study_____	7
Given Names and Their Variations_____	7
Diminutives and Variants_____	8
Contraction of Honorific with Given Name_____	10
Mononyms_____	10
No surname_____	11
Pseudonyms and Epithets_____	13
Different people with same name_____	15
Aptronyms_____	15
Naming Conventions for Anonymous and Multiple Individuals_____	16
Descriptors for Anonymous Individuals_____	16
Individuals_____	16
Multiple_____	17
Placeholder name_____	18
Demonym_____	18
Individual_____	18
Multiple_____	19
Prefix - Honorific_____	19
Abba_____	19
Abba + given name_____	19
Abba + other honorific_____	20
Abba + toponym_____	20
Abba + occupation_____	20
Abba + physical trait_____	20
As a given name_____	21
Imma_____	21
Pappa_____	22
Mar_____	22
Others_____	22
No honorific_____	23
Surnames and Their Origins_____	24
Explanations of Epithets and Surnames Provided by the Talmud_____	24
Patronymic and Other Familial Relations_____	25
Patronymic_____	25
Patronymic, Not Father's Name_____	25
Patronymic Alone, No Given Name_____	26
Matronymic_____	26
Papponymic_____	27

Teknonymy	27
Other Familial Relationships	28
Toponymic Surnames	28
X	29
ha-X-i	29
X-i	30
Ish X	31
mi-X	33
d'-X	34
d'min-X	36
X-ah	37
X-iyah	39
Bar / Ben X	40
Abba X	40
Occupational Surnames	40
Pattern - katal	41
Pattern - katlan	42
Pattern - kotel	42
Pattern - katol	42
Other	43
Non-Semitic loanword	43
Other surnames	43
Title	44
"Elder", "Younger", "Great", "Small"	44
Surnames Related to Personal Status, Personality, and Physical Traits	45
Personal status	45
Personality	46
Physical trait	46
Surnames with Unclear Etymology	47
House names	49
House names of Kohanim	50
Analysis of Given Names	51
Given Names and Fathers' Names	52
Given names, by frequency	52
Fathers' names, by frequency	55
Greek and Latin names - Jews	58
Jews who are not Rabbis	59
Women	59
Non-Jews	60

Common names for Kohanim?	60
Monographs on individuals	60

Bibliography

Traditional

1. [סדר תנאים ואמוראים](#) (חובר בתקופת גאונים או בתקופת ימי הביניים המוקדמים)
2. ר' שרירא גאון, [איגרת רב שרירא גאון](#) (סביב שנת 987)
3. ר' יהודה בן קלונימוס משפירא, [יחסי תנאים ואמוראים](#) (מחצית השנייה של המאה ה-12)¹
4. ר' אברהם זכות, [ספר היוחסין](#) (1566, השלם: 1857)
5. ר' יחיאל היילפרין, [סדר הדורות](#) (1769)
6. ר' יעקב צבי יאליש, [כנוס סופרים: הנקרא בית ועד לחכמים: תולדות תנאים ואמוראים, סדר יחוסיהם, משפחותיהם, תלמידיהם](#) (1884/1975)
7. ר' יצחק אייזיק הלוי, [דורות הראשונים](#) (1897 - 1918)
8. ר' אהרן היימן, [תולדות תנאים ואמוראים](#) (1910)²
9. ר' ראובן מרגליות, [לחקר שמות וכינויים בתלמוד](#) (1960)
10. ר' אברהם אורנשטיין, [אנציקלופדיה לתוארי כבוד בישראל: אוצר תארים וכנויים לסוגיהם, מימי המקרא עד סוף ימי הגאונים](#), 1960³
11. מרדכי מרגליות (עורך), [אנציקלופדיה לחכמי התלמוד והגאונים](#), (מהדורה מחודשת בידי יהודה איזנברג, 2006)
12. רפאל הלפרין, [אטלס עץ חיים](#) (תש"מ), תנאים ואמוראים א-ב⁴
13. ר' יהודה אדרי, [בנתיב האמוראים \(תש"מ / תשנ"ה\)](#)
14. ר' שלמה בניזרי, [סדר הדורות הקצר](#) (2015), עמ' 49 ואילך, עמ' 338 ואילך.
15. [Aspaklaria](#) < "ר"

¹ "הספר היה ספון בכתב יד ולא התפרסם במשך מאות שנים, עד המאה ה-19. המשך כתב היד נדפס מאוחר יותר בשם ערכי תנאים ואמוראים."

² See Katz, "Introduction", p. 15 for critique of Heiman's work.

[קטגוריה:תולדות תנאים ואמוראים – ויקיטקסט](#) :

1218 entries indexed, as of 10-May-2023.

³ ארבע כרכים. (נמצאים בהיברוקבוקס כרכים אלה: [שני](#); [שלישי](#); [רביעי](#). כך ראשון ב"אוצר החכמה" [כאן](#))
 Contrary to the title, this book is on all titles, nicknames, rabbinic occupations, and the like, not only honorific ones. This is pointed out by Ornstein himself in the intro vol. 4. In addition, it is primarily focused on titles used in Hazalic literature. However, based on the entries, Ornstein defines "titles" extremely broadly, and thus many of the terms are quite outside the scope of this study. The book discusses a very wide variety of words that are used to describe rabbis, and descriptive terms of rabbinic occupations in general. As well as a wide variety of Talmudic superlatives used for rabbis and students. Also a variety of names of social groupings. Presumably, the *kavod* in the title is to exclude negative epithets, such as *rasha*. However, some insults are indeed discussed, see in footnote later, in section "Epithets".

⁴ See Katz, "Introduction", p. 16 for critique of Halperin's work.

Academic

16. צבי גרץ, [דברי ימי ישראל](#), כרכים א-ג (1855/1916)
17. אייזיק (יצחק) הירש וייס, [דור דור ודורשין](#) (1871-1891)
18. בנימין זאב בכר:
- אגדת אמוראי בבל (1878)
 - אגדת התנאים, תורגם מגרמנית על ידי א"ז רבינוביץ (תרפ"ב)
 - ערכי מדרש, תורגם מגרמנית על ידי א"ז רבינוביץ (תרפ"ג)
 - אגדת אמוראי ארץ ישראל (7 חלקים). תורגם מגרמנית על ידי א"ז רבינוביץ (תרצ"ח)
19. ש. קליין, "[לחקר השמות והכנויים](#)", לשוננו א, ד' (ניסן תרפ"ט), עמ' 325-350
20. חנוך אלבק:
- מבוא למשנה (תש"ך), פרק תשיעי⁵
 - מבוא לתלמודים (1987), פרק שישי
21. אהרן דמסקי (עורך), ואלה שמות - מחקרים באוצר השמות היהודיים (חמשה כרכים, 1997-2011)
22. נחמן לוין, "על מדרשי שמות תלמודיים: עיצוב ספרותי ומשמעותו", JSIJ 11 (2012).
23. עדיאל שרמר, "עולמם של החכמים בחברה היהודית בארץ-ישראל בתקופת המשנה: תורה, יקרה ומעמד [ציבורי](#)", בתוך ספרות חז"ל הארץ-ישראלית: מבואות ומחקרים, א (2018), עמ' 553 - 581.
24. יערה ענבר, "חלום של בין השמשות: עיון ודרישה בסיפורים תלמודיים", פרק א - "דיוק בשם" (עמ' 15 ואילך)
25. משה עסיס, "עוד לבעיית עריכתה של מסכת זיקין ירושלמי", תרביץ פ"א (תשע"ג)
26. [קטגוריה:תנאים – ויקיטקסט](#)⁶
27. [קטגוריה:אמוראים – ויקיטקסט](#)⁷
28. [המכלול: ערכים שנוצרו במכלול](#)⁸
29. [אגדות התלמוד הירושלמי - חכמים](#)
30. [אוצר הדמויות](#) (של ארגון "בוניך", תקליטור)⁹
31. [דמויות מהתלמוד | טקסטים ודפי מקורות מן התורה, התלמוד וספריית המקורות של ספריא.](#)
32. Jastrow's Dictionary.
33. Tal Ilan, *Lexicon of Jewish Names in Late Antiquity* (4 vols., 2002-2012):
- [Lexicon of Jewish Names in Late Antiquity. Part I Palestine 330 BCE–200 CE](#)
34. Menachem Katz, "Introduction to Personalities in Rabbinic Literature" (2005)
35. Paul Mandel, "[Kidor's Revenge: Murder, Texts and Rabbis - An Analysis of a Rabbinic Tale and its Transmission \(BT Yoma 83b\)](#)", *Narratology, Hermeneutics, and Midrash* (2014), pp. 107-144 (esp. 109-113).
36. Alexander Beider, "[Names of People: Surnames in Pre-Modern Europe](#)", 2013, ENCYCLOPEDIA OF HEBREW LANGUAGE AND LINGUISTICS, vol. 2, pp. 791-795.

⁵ See Katz, "Introduction", pp. 15-16 for critique of Albeck's work.

⁶ 183 entries indexed, as of 22-Apr-2023.

⁷ 355 entries indexed, as of 22-Apr-2023.

⁸ [קטגוריה:אמוראי בבל – המכלול](#) :

303 entries indexed, as of 10-May-2023.

⁹ Zhitomirsky-Geffet, "SageBook": "A review of some of these studies can be found in the introduction to an important bibliographical project called: "Biographical Data Base for Rabbinic Literature", which was published by "Bonayich Educational Services" by Pinchas Heiman (2001) - the database including almost 3,000 names found in Rabbinic literature from the period of the Mishna and Talmud. "

37. Carole Hough (ed.), *The Oxford Handbook of Names and Naming* (2016)
38. Michael Satlow et al.:
 - a. "[Naming Rabbis: A Digital List](#)" (2017)¹⁰
 - b. "[The Rabbinic Citation Network](#)", *AJS Review* (2020).
 - c. "[AllNameReferences](#)" (Excel file, 2020)¹¹
39. Maayan Zhitomirsky-Geffet et. al, "[SageBook: toward a cross-generational social network for the Jewish sages' prosopography](#)", *Digital Scholarship in the Humanities*, 34(3) (2019), pp. 676–695.
40. Josh Waxman, "[A graph database of scholastic relationships in the Babylonian Talmud](#)", *Digital Scholarship in the Humanities*, Volume 36, Issue Supplement_2, (October 2021), Pages ii277–ii289.
41. Ezra Brand, "[Ben Bag Bag, Ben He He, and Beyond: Patronymics In Hazal Which Are Not Father's Names](#)" (2023).

Introduction

Background and Context

On the study of names, see [The Oxford Handbook of Names and Naming](#) (2016): "The study of names, known as 'onomastics', is both an old and a young discipline."

Satlow et al., "Naming": "[T]here are somewhere in the range of 5,000 individual rabbis named in the literature surveyed by [Heiman]." This massive number is the first thing that makes the challenge. Tied with other factors: The difficult manuscript situation (still no critical editions for many basic works); the complicated history of transmission (oral for hundreds of years); the fact that rabbinic literature is not primarily interested in history, but in didactic teachings.

The first works in this genre are the anonymous *Seder Tanna'im VeAmora'im*, and Sherira's *Igeret*, in the early medieval period.

Serious critical scholarship started in the early 19th century. Especially by Weis, *Dor Dor Ve'Dorshav*. Which prompted HaLevy, *Dorot Harishonim*. HaLevy's work in turn prompted the monumental biographical dictionary by Heiman, which is still the definitive work, despite its many flaws.

The advent of computers, and the accompanying open-access digitalization of rabbinic collections, have paved the way for utilizing these resources to make significant progress in this subject. There are also now computerized projects, such as *Otzar HaDemuyot*. Some of which are open-access, crowd-sourced, and ongoing, such as Hebrew *Wikipedia* and *Michlol*.

Previous Scholarship

See Katz, "Introduction".

Most traditional scholarship focuses on biographies.

¹⁰ "[T]here are somewhere in the range of 5,000 individual rabbis named in the literature surveyed by [Heiman]."

¹¹ A pivot table of unique names shows that there are 2299 unique names in Satlow et. al's file.

Purpose and Scope of the Study

The purpose of this overview is to give a comprehensive survey of naming conventions in rabbinic works in the Late Antique period. Being that the topic is massive, there are a number of aspects that will not be discussed in this survey. Legal and normative aspects of naming will not be discussed.¹² Discussion of the evolution of naming conventions over time is also not a focus, despite its importance. Names in rabbinic works will mostly be discussed synchronically, not diachronically, except for broad differences between Tannaitic and Amoraic periods and regional variations between Eretz Yisrael and Babylonia.¹³ Rather, the focus will be on broadly describing formats of naming and etymology and meaning of names.

Given Names and Their Variations

At the outset, it is important to note that individuals during that period typically possessed only one given name.¹⁴ The exception to this rule occurred when a person had one Hebrew name and one Greek name, as observed in the case of Hasmonean kings.¹⁵

¹² This aspect has special importance in the laws of *gittin* (writs of divorce).

¹³ [Diachrony and synchrony - Wikipedia](#): "Synchrony and diachrony are two complementary viewpoints in linguistic analysis. A synchronic approach [...] considers a language at a moment in time without taking its history into account. Synchronic linguistics aims at describing a language at a specific point of time, often the present. In contrast, a diachronic [...] approach, as in historical linguistics, considers the development and evolution of a language through history." For a more diachronic approach, see Ilan.

¹⁴ The practice of having two names emerged during the medieval period, initially gaining popularity among the aristocracy. See [Middle name - Wikipedia](#) "Among royalty and aristocracy, middle names have been used since the late 17th century (and possibly earlier)[...]" Regarding ancient naming conventions, see [Roman naming conventions - Wikipedia](#): "The distinguishing feature of Roman nomenclature was the use of both personal names and regular surnames. Throughout Europe and the Mediterranean, other ancient civilizations distinguished individuals through the use of single personal names, usually dithematic [=consisting of two stems] in nature. Consisting of two distinct elements, or "themes", these names allowed for hundreds or even thousands of possible combinations. But a markedly different system of nomenclature arose in Italy, where the personal name was joined by a hereditary surname. Over time, this binomial system expanded to include additional names and designations."

Cf. also Edwin D. Lawson, "Personal Naming Systems", *The Oxford Handbook of Names and Naming*, pp. 9-10:

"The original personal name system of the German-speaking countries (Germany, Austria, and part of Switzerland) is similar to that of other Germanic and most Indo-European Name systems. Until the twelfth century people bore a single name. Most names consisted of two word-stems [...] Originally the inventory of names was very extensive because the word-stems were continually used for new combinations. Later on they were no longer understood and the formation of new names ceased. [...] In the twelfth century a twofold revolution took place. Inspired by Romance customs and favoured by the development of administration, surnames came to be used [...] By the end of the fifteenth century most people had fixed surnames."

And on p. 14: "Rabbi Judah He-Hassid (1150–1217) influenced naming customs among Ashkenazic Jewry by ruling that: children should be named only after the deceased; one should not marry a person with the same name as one's parents. These restrictions may have led to the greater frequency among Ashkenazic Jewry of giving a child two Hebrew names [...] Double names found especially among Yiddish speaking Eastern European Jewry were generally a sacred Hebrew anthroponym and a secular Yiddish translation or complementary name."

¹⁵ For example:

Diminutives and Variants¹⁶

[Hypocorism - Wikipedia](#):

“A hypocorism [...] or pet name is a name used to show affection for a person. It may be a diminutive form of a person's name, such as Izzy for Isabel or Bob for Robert, or it may be unrelated.”

1. אבי" = אבא
2. אוריין = גוריין¹⁷
3. אסי = איסי (?)
4. איסי = יוסף¹⁸
5. בא = אבא¹⁹
6. בון = אבון, אבין
7. גימל = גמליאל²⁰
8. דוסא = דוסתא²¹
9. דימי = אבדומה²²
10. הונא = חונא²³
11. ווא = אבא²⁴
12. זבדא / זבדי / זבידא = זבדיה²⁵
13. חגא = חגי²⁶

See also:

מנחם טלמא - https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Sanhedrin.2.6.12 - Guggenheimer, *ibid.* f. 212, translates this as “Menahem Ptolemy”. However, Jastrow, “טלמא”, translates as “[the] cake-baker” / טלמא / טלמא.

¹⁶ On variants in names in Hazal, see Katz, “Introduction”, pp. 24-25.

¹⁷ [אבא גוריין – ויקיפדיה](#): “בתלמוד הירושלמי ובאסתר רבה שמו מופיע כ-“אבא אוריין איש צדיין”, תוך החלפת האות ג' באות א', כפי המצוי במבטא של אנשי ירושלים”

¹⁸ <https://www.sefaria.org.il/Pesachim.113b.18> (bolding mine):

“תנא, הוא יוסף איש הוצל, הוא יוסף הבבלי, הוא איסי בן גור אריה, הוא איסי בן יהודה, הוא איסי בן גמליאל, הוא איסי בן מהלאל. ומה שמו? — איסי בן עקביה שמו.
הוא רבי יצחק בן טבלא, הוא רבי יצחק בן חקלא, הוא רבי יצחק בן אלעא, הוא רבי יצחק בן אחא דשמעתא, הוא רבי יצחק בן פנחס דאגדתא. וסימניך (שמעו נא אחיי ורעיי).”

¹⁹ [רבי שמעון בר אבא – ויקיפדיה](#)

²⁰ [תולדות תנאים ואמוראים/א/אבא אלעזר בן גימל – ויקיטקסט](#): “[...] שם אבא אלעזר בן גמליאל (וגימל הוא קיצור השם)”

²¹ Jastrow, “דוסא”. He says דוסא is probably an abbreviation of דוסתאי.

²² [תולדות תנאים ואמוראים/ד/רב דימי: \[...\] נקרא בא"י \[=בארץ ישראל\] רב אבדומה נחותא, ובבבל תמיד בשם כי סליק רב דימי.](#)

²³ See Katz, “Intro”, p. 25 for more variations of this name.

²⁴ [רבי שמעון בר אבא – ויקיפדיה](#)

²⁵ [רבי אבא בר זבדא – ויקיפדיה](#)

קטגוריה:רבה בר זבדא – ויקיטקסט (same person as previous - אבא בר זבדא ?)

[רבי יוסי בר זבידא – ויקיפדיה](#)

[קטגוריה:רבי ביזנא בר זבדא – ויקיטקסט](#)

[זבדי בן לוי - ראו רבי יוסי בן פטרוס – ויקיפדיה](#)

See [Zebedee - Wikipedia](#):

“Zebedee ([...] Hebrew: זְבֵדְיָהּ [...]), according to all four Canonical Gospels, was the father of James and John, two disciples of Jesus.”

ראו גם בעברית: [יעקב בן זבדי – ויקיפדיה](#); [יוחנן בן זבדי – ויקיפדיה](#).

²⁶ Katz, “Intro”, p. 25.

14. חנן = חנין²⁷
 15. חנניה = חנינה²⁸
 16. טבי = טוביה²⁹
 17. יודן = יהודה
 18. יוסי = יוסף
 19. ינאי = יונתן³⁰
 20. לעזר = אלעזר³¹
 21. מניומי = מנימין (?) = בנימין (?)³²
 22. מנימין = בנימין³³
 23. מתי / מתיי³⁴ = מתתיהו
 24. מתיא = מתי / מתתיהו³⁵
 25. נחום = מנחם³⁶
 26. נחויא = חוניא³⁷
 27. נחמי = נחמן³⁸

²⁷ See Katz, "Intro", p. 25 for more variations of this name.

²⁸ See Katz, "Intro", p. 25 for more variations of this name.

²⁹ Jastrow, "טבי". He says טובי is a variant of טוביה.

³⁰ Jastrow, "ינאי". He says ינאי is an abbreviation of יוחנן.

³¹ See Katz, "Intro", p. 25 for more variations of this name.

³² מניומי אסיא - <https://www.sefaria.org.il/Shabbat.133b.18>

בנימין אסיא - <https://www.sefaria.org.il/Sanhedrin.99b.19>

See [Rashash in Tractate Shabbat](#) who says they are the same, and one is a mistake. However, they may simply be variants.

³³ ראו דוד רוזנטל, "בנימין גנזייה — מנימין סקסנאה", תרביץ, כרך ס, חוברת ג (ניסן-סיון תשנ"א), עמ' 439-441.

³⁴ נתאי הארבלי – ויקיפדיה: "בכתב יד קאופמן של המשנה הגרסה היא "מתיי האַרְבְּלִי" והשם ניתאי הוא כנראה שגיאה של מעתיק שקרא בטעות את המ"ם כנו"ן ויו"ד והאל"ף היא לפי שיטת הכתיבה הבבלית של הדיפתונג ay. ראו ש' שרביט, לשונה וסגנונה של מסכת אבות לדורותיה, באר-שבע תשס"ו, עמ' 182-183.

See [Matthew \(given name\) - Wikipedia](#): "The Hebrew name "מתתיהו" (Matityahu) was transliterated into Greek to "Ματθαῖος" (Mattathias). It was subsequently shortened to Greek "Ματθαῖος" (Matthaios); this was Latinised as Matthaëus, which became Matthew in English. The popularity of the name is due to Matthew the Apostle who, in Christian tradition, is one of the twelve apostles of Jesus and the author of the Gospel of Matthew."

[מתי – ויקיפדיה](#): "בתלמוד הבבלי (במהדורות הדפוס הקטע הושמט בהוראת הצנזורה) מוזכר "מתאי" כאחד מחמישה תלמידי "ישוע" שהובאו לפני בית הדין."

³⁵ רבי מתאי בן חרש – ויקיפדיה: " בכתב יד קאופמן למשנה: רבי מתתיה בן חרש"

[רבי אלעזר בן מתאי – ויקיפדיה](#)

[רבי יוחנן בן מתאי – המכלול](#)

³⁶ רבי מנחם בר סימאי – המכלול: "רבי מנחם בר סימאי (בתלמוד ירושלמי: רבי נחום בר סימאי)

<http://daf-yomi.com/forums/message.aspx?id=2421>:

"באשר לנחום=מנחם, ראה בתוספתא שבועות (צוקרמאנדל) א, ז "בדבר שר' עקיבא לא היה דורש כלל ופרט וכלל היה דורש רבויין ומיעוטין שכך למד מנחם איש גם זו". הרי שרבו של ר"ע נחום איש גם זו נקרא במפורש מנחם."

³⁷ See Katz, "Intro", p. 25 for more variations of this name.

³⁸ See here, for example:

[רבי שמואל בר נחמני – ויקיפדיה](#): "רבי שמואל בר נחמני (מכונה לעיתים בר נחמן). ובהערה: "בעיקר בתלמוד הירושלמי ובמדרשים [...]."

[רבי יהודה בר נחמני – ויקיפדיה](#): "רבי יהודה בר נחמני (מכונה בשמות נוספים כגון "רבי יהודה בר נחמן" או "רבי יודן בר נחמיה", ועוד)".

[רבי יצחק בר נחמני – המכלול](#): "רבי יצחק בר נחמני (נקרא גם רבי יצחק בר נחמן) [...]."

And see on the name Nahmani as a nickname for the amora Abayei, in the Stam of Talmud Bavli:

רש"י המצוטט ב [אב"י – ויקיפדיה](#)

28. סימון = שמעון?

29. שמן = שמעון³⁹

Contraction of Honorific with Given Name

Blending of honorific prefix with given name. [Contraction \(grammar\) - Wikipedia](#): "A contraction is a shortened version of the spoken and written forms of a word, syllable, or word group, created by omission of internal letters and sounds."

אבימי = אבא אמי (?)
 אמימר = אבא מרימר = אבא מר יימר (?)
 מרימר = מר יימר
 רבא = רב אבא
 רבין = רב אבין
 רבינא = רב אבינא⁴⁰
 רבנאי = רב בנאי / ינאי⁴¹
 רמי = רב אמי
 רחבה = רב אהבה (?)
 רפרם = רב פרם / אפרם⁴²

Mononyms

[Mononym - Wikipedia](#): "A mononym is a name composed of only one word. An individual who is known and addressed by a mononym is a mononymous person."

Examples of mononyms:⁴³

1. אביי
2. אדמון
3. אונקלוס

ראו גם אונשטיין, ערך "אביי".

³⁹ רבי שמעון בר אבא (או רבי שמעון בר בא או בר ווא. בבבל כונה: רב שמן בר אבא) [רבי שמעון בר אבא – המכלול](#) : "רבי שמעון בר אבא (או רבי שמעון בר בא או בר ווא. בבבל כונה: רב שמן בר אבא)"

⁴⁰ [רבינא האחרון – המכלול](#)

⁴¹ [רבנאי – ויקיפדיה](#) : "לפי אהרן הימן, רבנאי הוא קיצור של רב בנאי (או: רב בנאה). בעל סדר הדורות מציע כי רבנאי הוא קיצור של רב ינאי. הימן ואחרים נוטים לזהות גם מקומות שנכתב בהם שמו של החכם בלבד (בעיקר בכינוי 'רבנאי') כמתייחסים אליו, אך לעומת זאת אלבק טוען כי כל שם מציינ חכם אחר, ובמקומות שהכוונה לרבנאי הוא מכונה תמיד אחיו של רבי חייא בר אבא, כדי שלא יתבלבלו בינו לחכמים אחרים."

⁴² [רפרם בר פפא – ויקיפדיה](#) : " בעל ספר יוחסין (סוף מאמר ראשון) משער שהאות ר' בתחילת השם "רפרם" היא קיצור מ"רב", ושמו "פרם"."

[רפרם \(אמורא בדור השישי\) – ויקיפדיה](#)

[רפרם \(אמורא בדור השביעי\) – המכלול](#)

Another possibility is that their full name was "Rav Ephrem". Cf. the roughly contemporary 4th century Syriac [Ephrem the Syrian - Wikipedia](#), who wrote in Aramaic. Cf. also the similar [Ephraim of Antioch - Wikipedia](#).

⁴³ See later that the following names may be pseudonyms:

איו ; גניבא

See also later section "No honorific".

- .4 אין⁴⁴
- .5 אילפא
- .6 אמיר
- .7 מרימר
- .8 [באלי](#)
- .9 גניבא⁴⁵
- .10 הלל
- .11 וסטיני
- .12 זעירי
- .13 חזקיה
- .14 מרימר
- .15 נהרבלאי
- .16 סומכוס
- .17 עולא
- .18 [עיפא / איפה / חיפא](#)
- .19 פלימו
- .20 קרנא
- .21 רב
- .22 רבא
- .23 רבין
- .24 רבינא
- .25 שמאי
- .26 שמואל

No surname

Where the given name is a common name, and no patronymic or epithet, sometimes the Talmud itself will point out who stam Rabbi X is.

Many of the cases of rabbis cited without a patronymic or epithet are where someone has a rare given name, since it's not needed to identify the person.

Examples of names with no surname: ⁴⁶

- .1 [רב אהרן](#)
- .2 רבי בנאה
- .3 רב ברונא
- .4 רב גידל

⁴⁴ See later that may be a term for an anonymous person.

⁴⁵ See later that may be a pseudonym.

⁴⁶ See also previous section for more examples. In the list in this section, I marked "common" where the given name is relatively common, and it's therefore somewhat puzzling that no patronym or epithet is added. In this list I won't include the instances where honorific is combined with the name, such as:

רבין, רבינא, מרימר, כו'.

See earlier section on this.

5. רב גמדא
6. רב דימי
7. רב המנונא
8. רבי זריקן⁴⁷
9. רב חמא - common
10. רב חנין
11. רב חנן
12. רבי אלכסנדרי
13. רבי ברכיה
14. רב יהודה
15. רבי בורק⁴⁸
16. רבי זירא - ?nickname
17. רבי זריקא
18. רבי חגי
19. רבי חלבו
20. רבי חלקיה
21. [רבי טבי](#)
22. רבי יוחנן
23. רבי יונה
24. רב יימר
25. רבי ינאי
26. רבי יעקב
27. רבי יצחק
28. רבי ירמיה
29. רבי כרוספדאי⁴⁹
30. רבי לוי
31. רבי מנא⁵⁰
32. רבי מני
33. רבי פרידא
34. רבי פרנך
35. רבי רומנוס⁵¹
36. רב ירמיה
37. רב כהנא
38. [רב מרדכי](#)
39. רב מרי
40. רב מתנא

⁴⁷ On him see Assis, "Further", p. 239 and f. 415.

⁴⁸ On him see Assis, "Further", p. 241 and f. 428.

⁴⁹ [רבי כרוספדאי – ויקיפדיה](#)

⁵⁰ On the possibility of two people named R' Mana, see:

עסיס, "עוד", נספח ד, עמ' 268 ואילך.
⁵¹ [רבי רומנוס – המכלול](#)

41. רב מרשיא
 42. רב סחורה - ?nickname
 43. רב סעורם
 44. רב ספרא - ?nickname
 45. רב עזירא
 46. רב עינא
 47. רב פנחס - common
 48. רב פפי
 49. רב קטינא - ?nickname
 50. רב רחומי⁵²
 51. רב שיזבי
 52. רב שילא
 53. רבי שמלאי
 54. רב שמעיה
 55. רב שרביא
 56. רב ששת
 57. רבי תנחום
 58. רבי תנחומא

Pseudonyms and Epithets⁵³

See on this Margoliot, "Study of Names", chapter 1 ("Pseudonym", pp. 5-14).⁵⁴

The Talmud itself has many instances where it is posited that a Biblical name is a pseudonym.⁵⁵ Common formula:

"לא X שמו, אלא Y שמו, ולמה נקרא שמו X, ש [...]"⁵⁶

Example of the Talmud positing that the Tannaitic names *Meir* and *Nehorai* (bolding mine):⁵⁷

בבלי, [עירובין יג ע"ב](#):

⁵² [רב רחומי הראשון – ויקיפדיה](#): "שמו של רב רחומי משך את תשומת לב הפרשנים, שדרשו את שמו", ראו שם.

⁵³ See also in sections "Abba" and "Mar" for many other instances of names constructed from honorific + epithet.

⁵⁴ Partially transcribed here: [\(פסידונים בתלמוד \(עבודה זרה י ע"ב](#)).

⁵⁵ מרגליות, "לחקר", עמ' ח.

⁵⁶ הרבה מהם דוקא בשם רב ושמואל, משום מה. דוגמאות (הדגשות שלי), שלשה הראשונים הם בשם רב ושמואל:

1. [בבלי. סנהדרין מד ע"ב](#) (זמרי = עכן)
2. בבלי, [עירובין נג ע"א](#) (נמרוד = אמרפל)
3. בבלי, [סוטה מב ע"ב](#) (הרפה = ערפה)
4. בבלי, שם (שופך = שוברך)
5. בבלי, [ראש השנה כה ע"א](#) (גדעון = ירובעל; שמשון = בדן)
6. בבלי, [ברכות ד ע"א](#) (מפיבשת = איש בשת)
7. בבלי, שם (כלאב = דניאל)

On the passage in Bavli Rosh Hashana 25b, see the interesting passage in the Beraita quoted immediately before:

"תנו רבנן: למה לא נתפרשו שמותם של זקנים הללו? שלא יאמר אדם: פלוני כמשה ואהרן' פלוני כנדב ואביהוא? פלוני כאלדד ומיידד?"

In other words, the names of the Seventy Elders in the times of Moses were purposefully left anonymous.

⁵⁷ These Talmudic theories are likely fanciful, and not historic.

"תנא: לא רבי מאיר שמו אלא רבי נהוראי שמו, ולמה נקרא שמו רבי מאיר? שהוא מאיר עיני חכמים בהלכה.

ולא נהוראי שמו אלא רבי נחמיה שמו, ואמרי לה רבי אלעזר בן ערך שמו, ולמה נקרא שמו נהוראי? שמנהיר עיני חכמים בהלכה."

Another two examples of *midrashei shem* of Second Temple figures:

בבלי, [תענית כ"ע" א](#):

תנא: לא נקדימון שמו, אלא בוני שמו, ולמה נקרא שמו נקדימון, ש[...]."

בבלי, [גיטין נח"א](#)

"אמר ריש לקיש מעשה באשה אחת וצפנת בת פניאל שמה. צפנת, שהכל צופין ביופיה. בת פניאל, בתו של כהן גדול ששימש לפני ולפנים"

Another example, about two Tannaim, the first known by seven (!) different names, the second known by five different names:

בבלי, [פסחים קיד ע"א - ע"ב](#) :

"תנא, הוא יוסף איש הוצל, הוא יוסף הבללי, הוא איסי בן גור אריה, הוא איסי בן יהודה, הוא איסי בן גמליאל, הוא איסי בן מהללאל. ומה שמו? — איסי בן עקביה שמו.
הוא רבי יצחק בן טבלא, הוא רבי יצחק בן חקלא, הוא רבי יצחק בן אלעא, הוא רבי יצחק בן אחא דשמעתא, הוא רבי יצחק בן פנחס דאגדתא. וסימניך (שמעו נא אחיי ורעיי)."

Another example:

Examples of likely pseudonyms and epithets:⁵⁸

1. אבדן⁵⁹
2. אבוקה
3. אחר⁶⁰
4. איו
5. אריוך⁶¹
6. בנן של קדושים⁶²
7. זוהמאי; זיואי; זילאי⁶³
8. ינוקא⁶⁴
9. משה⁶⁵

⁵⁸ Examples are from Margoliot. Instances of pseudonyms in the format of "Ben X" are listed in my other study, "Patronymics". See also the insults discussed by Ornstein, such as יארוד נאלא (p. 1260ff); יושבי (p. 1298ff); קרנות (p. 1313ff); חומץ בן יין; יתמא (p. 1387ff); נזוף (p. 1773ff); משגש ארחתיה דאמיה; (p. 1996ff); תרדא (p. 2457ff); קבסתן; (pg. 2158ff); קאקי חיורי; (p. 2056ff); פלגאה; (p. 2012ff); עטופי סדינים

⁵⁹ מרגליות, עמ' ח.

⁶⁰ Epithet for Alisha b. Avuya

⁶¹ [תולדות תנאים ואמוראים/א/אריוך – ויקיטקסט](#): "הוא שמואל"

⁶² [רבי מנחם בר סימאי – המכלול](#): "רבי מנחם בר סימאי (בתלמוד ירושלמי: רבי נחום בר סימאי) היה תנא בדור החמישי לתנאים, ומכונה בתלמוד בבלי "בנן של קדושים" ובתלמוד ירושלמי "נחום איש קודש הקדשים". יש שזיהו אותו כורדימוס ברבי יוסי שהוא רבי מנחם ברבי יוסי."

⁶³ אורנשטיין, עמ' 944 ואילך.

⁶⁴ [מר ינוקא ומר קשישא בני רב חסדא – ויקיפדיה](#): "משמעות השמות היא "ילד" ו"קשיש", ושני הסברים ניתנו לכך: רש"י פירש: "שני בנים היו לרב חסדא, ושם שניהם שווין, אלא שהגדול קורין לו מר קשישא ולצעיר קורין לו מר ינוקא". ואילו בעלי התוספות חלקו על פירושו של רש"י וכתבו להפך: "הוא הגדול, ועל שם שנולד בינקותו של רב חסדא קרי ליה מר ינוקא. ומר קשישא הוא הצעיר, ונולד בקשישותו של רב חסדא"

[אמימר בר מר ינוקא – ויקיפדיה](#)

אורנשטיין, עמ' 1317 ואילך.

⁶⁵ אורנשטיין, עמ' 1165 ואילך.

10. נהוראי⁶⁶

11. שיננא⁶⁷

12. שלמון

13. שמותי⁶⁸

Different people with same name

One of the major challenges with rabbinic biography.⁶⁹

Aptronyms

[Aptronym - Wikipedia](#) : "An aptronym, aptonym, or euonym is a personal name aptly or peculiarly suited to its owner." Nowadays this idea goes under the name of [Nominative determinism - Wikipedia](#).

There appears to often be a connection between names and statements in the Talmud, and wordplay on names.

See Shamma Friedman's article in *שמות ואלה השמות* on this entire topic. Ornstein discusses specific examples in a number of places.⁷⁰ See also the many examples in Levin, "Midrashei".⁷¹ See also R' Ahikam Kashet's *קובץ יסודות וחקירות*, section *לשיטתם*.⁷² See Inbar, "Diyuk", p. 15, on the Biblical names Saul and Ish-Bosheth/Mephibosheth, and the Talmudic name R' Yirmiyah. See Mandel, "Kidor", at length.⁷³

The Talmud itself states that some rabbis believed that *שמה גרים* (bolding is mine, to highlight the names etymologized):⁷⁴

[ירושלמי ראש השנה ג:ט"ב](#) :

חד בר נש הוה שמיה כידור. אמר לון רבי מאיר. הובא לכון מיניה. בר נש ביש הוא. כי דור תהפוכות המה.

בבלי, יומא פג ע"ב :

ר' מאיר הוה דייק בשמא ר' יהודה ור' יוסי לא הוו דייקו בשמא.

[בראשית רבה מ"ב:ה](#) :

עשו מלחמה את ברע וגו' (בראשית יד, ב), רבי מאיר היה דורש שמות, רבי יהושע בן קרחה היה דורש שמות, **ברע**, שהיה בן רע. **ברשע**, שהיה בן רשע. **שנאב**, שהיה שואב ממון. **ושמאבר**, שהיה פורח ומביא ממון. ומלך **בלע** היא צוער, שנתבלעו דיוריה. כל אלה חברו אל **עמק השדים**, שלשה שמות נקראו לו, עמק השדים, **עמק שוה**, **עמק סכות**, עמק השדים, שהוא מגדל סדנים. דבר אחר שהוא עשוי שדים שדים,

⁶⁶ בבלי שבת קמז ע"ב, "שקראוהו נהוראי, שהיה מנהיר עיני חכמים בהלכה"

Cited by Heiman, 1, p. 191 (entry "Elazar b. Arakh").

אורנשטיין, עמ' 1770 ואילך.

⁶⁷ אורנשטיין, עמ' 2365 ואילך.

⁶⁸ אורנשטיין, עמ' 2375 ואילך.

⁶⁹ See the extensive list in Benizri, "Seder", pp. 106-110 ("תנאים ואמוראים בעלי שמות זהים").

⁷⁰ על "המנונא", ראו עמ' 905. על "שלמן", ראו עמ' 2375.

⁷¹ Relevant ones are quoted in the footnotes of individual names later.

⁷² On names like *סדא*

⁷³ Esp. pp. 112-113. And see there, p. 129 f. 34 an interesting speculation on the original name and etymology of *Kidor*. On this story, see also Inbar, "Diyuk", at length.

⁷⁴ These sources are cited by Mandel. Cf. the Latin phrase "nomen est omen" - 'the name is a sign' ([Nominative determinism - Wikipedia](#)).

תלמים. דבר אחר, שהוא מניק את בנו כשדים. עמק שוה, רבי ברכיה ורבי חלבו בשם רבי שמואל בר נחמן, ששם השוו כל עובדי כוכבים [...] עמק סכות, שהוא מסכך באילנות.

[חות רבה ב](#) :

ושם האיש אלימלך (רות א, ב), רבי מאיר היה דורש שמות. רבי יהושע בן קרחה היה דורש שמות.

ושם האיש אלימלך, שהיה אומר אלי תבוא מלכות.

ושם אשתו נעמי, שהיו מעשיה נאים ונעימים.

ושם שני בניו מחלון וכליון, מחלון, שנמחו מן העולם. וכליון, שכלו מן העולם.

Additional relevant sources:⁷⁵

בבלי, [סוטה ט' ב:טו](#) :

“ויהי אחרי כן ויאהב אשה בנחל שרק ושמה דלילה”. תניא, רבי אומר: אילמלא לא נקרא שמה “דלילה” – ראויה היתה שתקרא דלילה: דילדלה את כחו, דילדלה את לבו, דילדלה את מעשיו.

[משנה סוטה ט:טו](#) :

משמת רבי יוסי קטנותא, פסקו חסידים. ולמה נקרא שמו **קטנותא**, שהיה קטנותן של חסידים.⁷⁶

Naming Conventions for Anonymous and Multiple Individuals

Descriptors for Anonymous Individuals

Individuals⁷⁷

1. הוא X⁷⁸

2. זקן אחד⁷⁹

3. חסיד אחד⁸⁰

⁷⁵ See also section later, “Wordplays on names”.

⁷⁶ Compare also שמואל הקטן. Discussed later.

⁷⁷ There's a traditionalist tendency to provide names where it's missing. See the extensive list in Benizri, “Seder”, pp. 111-114 (“סימני זיהוי התנאים והאמוראים”). Ornstein in general systematically assumes that anonymous names were hidden on purpose. See his pronouncement in a footnote on the term סבא (p. 888, footnote 1). See also ibid. (p. 859ff) his speculation regarding the term כובס - “a certain launderer”, as a codename throughout the Talmud for an agent of the Nasi. (Cf. Heiman - [תולדות תנאים](#) - [\(אמוראים/כ/כובס – ויקיטקסט\)](#)) However, the reasons he gives come from a more traditionalist perspective, and are not convincing from a critical perspective.

For an illustration of the traditionalist tendency to provide names where it's missing, compare the entry on “List of names for the Biblical nameless”, with discussion and sources:

[List of names for the biblical nameless - Wikipedia](#)

[שמות חיצוניים לדמויות אנונימיות במקרא – ויקיפדיה](#)

⁷⁸ אורנשטיין, עמ' 853 ואילך.

⁷⁹ אורנשטיין, ערך “זקן אחד”, עמ' 972 ואילך.

⁸⁰ אורנשטיין, עמ' 1151. ראו שם ציטוט מהתלמוד: “כל היכא דמאמרינן מעשה בחסיד אחד, או ר' יהודה בן בבא או ר' יהודה בר' עילאי.”

4. כדו⁸¹5. צורבא מרבנן⁸²Multiple⁸³1. אמרי בא⁸⁴2. בית א⁸⁵3. דבי⁸⁶4. דייני א⁸⁷5. ותיקין⁸⁸6. זקני א⁸⁹7. חכמי א⁹⁰

8. חכמים

9. חסידי א⁹¹

10. חסידים הראשונים

11. חריפי א⁹²12. יש אומרים⁹³13. סבי דא⁹⁴14. רבנן דא⁹⁵

⁸¹ [תולדות תנאים ואמוראים/ככדי – ויקיטקסט](#): "שם זה נזכר בכמה מקומות בשי"ס [...] רש"י [...] פירש כדי שם חכם [...]. ומהרש"ל כב"מ ד. מפרש שאינו שם חכם אך הוא כמו בכדי-בחנם כלומר בלי שם האומר, וכן כתב בהליכות עולם, וכן הוא דעת רבינו שרירא גאון [...]"

⁸² אורנשטיין, עמ' 2128 ואילך.

⁸³ Cf. also the groups discussed by Ornstein:

חבורה ; סנהדרין ; טובי העיר
⁸⁴ אורנשטיין, עמ' 329 ואילך.

[בית הלל ובית שמאי – ויקיפדיה](#)

[דבי רבי עקיבא ודבי רבי ישמעאל – ויקיפדיה](#)

⁸⁶ ראו אורנשטיין, בערכם.

⁸⁷ [תולדות תנאים ואמוראים/ותיקין – ויקיטקסט](#) : " ואפשר שהמה כת האיסיים הנזכרים ביאזיפוס באריכות."

⁸⁸ אורנשטיין, עמ' 999 ואילך.

⁸⁹ אורנשטיין, עמ' 1112 ואילך.

⁹⁰ אורנשטיין, עמ' 1160 ואילך.

⁹¹ אורנשטיין, עמ' 1202 ואילך.

⁹² אורנשטיין, עמ' 1367 ואילך.

⁹³ [תולדות תנאים ואמוראים/ס/סבי דבי רב – ויקיטקסט](#)

[תולדות תנאים ואמוראים/ס/סבי דהגרוניא – ויקיטקסט](#)

[תולדות תנאים ואמוראים/ס/סבי דמתא מחסיא – ויקיטקסט](#)

[תולדות תנאים ואמוראים/ס/סבי דנזוגיא – ויקיטקסט](#)

[תולדות תנאים ואמוראים/ס/סבי דסורא – ויקיטקסט](#)

[תולדות תנאים ואמוראים/ס/סבי דפומבדיתא – ויקיטקסט](#)

⁹⁴ [רבנן דקיסרין – המכלול](#)

⁹⁵ אורנשטיין, עמ' 2290 ואילך.

Placeholder name

[Placeholder name - Wikipedia](#): “Placeholder names are words that can refer to things or people whose names do not exist, are temporarily forgotten, are not relevant to the salient point at hand, are to avoid stigmatization, are unknowable/unpredictable in the context in which they are being discussed, or are otherwise de-emphasized whenever the speaker or writer is unable to, or chooses not to, specify precisely. Placeholder names for people are often terms referring to an average person or a predicted persona of a typical user.”

Examples in Talmud:⁹⁶

חילק ובילק⁹⁷
 פלוני⁹⁸
 פלימו⁹⁹
 ראובן, שמעון, לוי, וכו'¹⁰⁰

Demonym

Some common anonymous descriptors:

[Demonym - Wikipedia](#):

“A demonym [...] or gentilic [...] is a word that identifies a group of people (inhabitants, residents, natives) in relation to a particular place. Demonyms are usually derived from the name of the place[...]. Demonyms are used to designate all people (the general population) of a particular place, regardless of ethnic, linguistic, religious or other cultural differences that may exist within the population of that place. [...] Since they are referring to territorially defined groups of people, demonyms are semantically different from ethnonyms (names of ethnic groups).”

Generally a demonym is identical to a toponymic surname. See the common formats for these in the section in this study on “Toponymic Surname”.

Often these anonymous names are later (likely the Stam, and likely speciously) identified by the Talmud or commentators with known individuals.

Individual

1. בר א¹⁰¹

⁹⁶ See also Katz, “Introduction”, p. 15, in his critique of Heiman: “[M]any names were omitted [by Hyamn...] Some names which are not of personalities, but example names for documents, such as Yoseph ben Shimon and Baruch ben Levi, are not mentioned [by Heiman], despite the fact that others, such as Habi bar Nanai and Nanai bar Habi, are listed.”

⁹⁷ [חילק ובילק – המכלול](#)

⁹⁸ פלוני – ויקיפדיה : “חז”ל משתמשים גם פעמים רבות ב”פלוני” לתיאור מקרים משפטיים שונים (ואולם לעולם לא “אלמוני”)

⁹⁹ פלימו – ויקיפדיה : “יש הסוברים כי הכינוי “פלימו” הוא גרסה שונה למילה “פלוני” או “פלמוני”.

¹⁰⁰ פלוני – ויקיפדיה : “דרך נפוצה אחרת היא שימוש בשמות “ראובן” ו”שמעון” (ולעיתים גם לוי, וכן הלאה).”

¹⁰¹ תולדות תנאים ואמוראים/ב/בר גיליא – ויקיטקסט : “ואין זה שם פרטי אך בן גליל”

[תולדות תנאים ואמוראים/ב/בר דרומא](#)

Multiple

1. אמוראי דא¹⁰²
2. בנות א¹⁰³
3. בני א¹⁰⁴

Prefix - Honorific¹⁰⁵

Title or honorific preceding name. Generally used as a prefix/title preceding a personal name.

Abba¹⁰⁶

Abba + given name

1. [אבא בנימין](#)
2. [אבא גוריון / אוריין](#)
3. אבא חליפא קרויא¹⁰⁷
4. אבא חלפא¹⁰⁸
5. אבא חלפתא¹⁰⁹
6. [אבא חלקיה](#)
7. [אבא חנן](#)
8. [אבא יודן](#)

¹⁰² [תולדות תנאים ואמוראים/א/אמוראי דנהרדעא – ויקיטקסט](#)

[תולדות תנאים ואמוראים/א/אמוראי דפומבדיתא – ויקיטקסט](#)

¹⁰³ בנות צפרי - https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Maaser_Sheni.5.2.5

¹⁰⁴ [תולדות תנאים ואמוראים/ב/בני גליל](#)

¹⁰⁵ See also: [תארים רבניים – ויקיפדיה](#)

¹⁰⁶ Heiman has 67 entries starting with the given name or title Abba.

Cf. [Abba \(given name\) - Wikipedia](#): "Abba is a form of ab, meaning "father" in many Semitic languages. It is used as a given name, but was also used as a title or honorific for religious scholars or leaders. (The word abbot has the same root.)"

Heiman writes:

[תולדות תנאים ואמוראים/א/אבא \(תואר\) – ויקיטקסט](#): "[...] שם אבא הוא אך תואר כבוד".

The name "Aha" (the next most common amoraic personal name, after Abba) may also be an honorific.

Cf. here, where it's clearly an honorary prefix:

[תולדות תנאים ואמוראים/א/אחי שקיא – ויקיטקסט](#)

See here, where the amora named Yitzhak b. Aha is seen as identical to the amora named Yitzhak b.

Pinhas:

פסחים קיד ע"א: "רבי יצחק בן אחא דשמעתא הוא רבי יצחק בן פנחס דאגדתא וסימניך (שמעו נא אחיי ורעיי)". ורש"י שם:

רבי יצחק ב"ר אחא דשמעתא - רבי יצחק סתם האמור באגדתא ר' יצחק בן פנחס הוא: [שמעו נא אחיי](#) - דשמעתא בן אחא:

It is likely that the famous amora Abayei is a variation of the honorific Abba, and in fact his name was Nahman (diminutive Nahmani). See [אביי – ויקיפדיה](#) for extended discussion, with many speculative etymologies for both Abayei and Nahmani.

Klein (p. 326) posits that the name "Abba" is a shortening of "Abraham". However, I believe it's more likely that in most, if not all, cases, Abba is not a personal name, but an honorific.

¹⁰⁷ ראו ערכו בהיימן.

¹⁰⁸ ראו ערכו בהיימן.

¹⁰⁹ ראו ערכו בהיימן.

9. [אבא יוסי בן דוסתאי](#)

10. [אבא יוסי בן חנן](#)

11. אבא יוסי בן קסרי¹¹⁰

12. [אבא יוסף הבנאי](#)

13. אבא שאול בן אמא מרים¹¹¹

14. [אבא שאול בן בטנית](#)

15. [אבא שאול](#)

16. אבא סלא רבא¹¹²

17. אבא תנחומא¹¹³

18. אבא סרונגיה¹¹⁴

Abba + other honorific

1. [אבא מר בריה דרב פפא](#)

Abba + toponym

1. אבא ביראה¹¹⁵

2. אבא סוראה¹¹⁶

3. אבא צידוני¹¹⁷

4. אבא קרטינאה / קרתיגניא¹¹⁸

Abba + occupation

1. [אבא אומנא](#)

2. [אבא סיקרא](#)

Abba + physical trait

19. אבא אריכא - [רב \(אמורא\)](#)

20. אבא חגרא¹¹⁹

21. אבא סמוקה¹²⁰

22. אבא קשישא¹²¹

¹¹⁰ https://www.sefaria.org/Bereishit_Rabbah.22.12. Probably same person as <https://www.sefaria.org/Sanhedrin.108a.22>:

רבי יוסי דמן קסרי

¹¹¹ [אבא שאול \(תנאים שונים\)](#)

¹¹² ראו ערכו בהיימן.

¹¹³ ראו ערכו בהיימן.

¹¹⁴ ראו ערכו בהיימן.

¹¹⁵ ראו ערכו בהיימן.

¹¹⁶ ראו ערכו בהיימן.

¹¹⁷ ראו ערכו בהיימן.

¹¹⁸ ראו ערכו בהיימן.

¹¹⁹ ראו ערכו בהיימן.

¹²⁰ [רבי אבא סמוקה – המכלול](#)

¹²¹ ראו ערכו בהיימן.

23. אבא / רבין תורן¹²²

As a given name

1. רבא¹²³
2. [אבא אבוה דר' אבא מרי](#)
3. אבא בר קורייה¹²⁴

Imma

It is likely that “Imma” is an honorific, like the equivalent male “Abba”. This is posited in the commentary *Yad Eliyahu*, citing R’ Ya’akov Emden.¹²⁵

See the name of the daughter of the head of the Sanherin—R’ Shimon b. Gamaliel (making her a member of the Jewish aristocracy):

[אימא שלום – ויקיפדיה](#)

And see Levin, p. 50, for Talmudic wordplay on her name. And see Tal, that the name Shalom for women was extremely common, almost as much so as Miriam / Martha.

See also:

[אבא שאול בן אמא מרים¹²⁶](#)
[תולדות תנאים ואמוראים/א/אימי מרים – ויקיטקסט.](#)

¹²² [תולדות תנאים ואמוראים/א/אבא תורן – ויקיטקסט](#) : "פרש"י [=פירש רש"י] שם מקום, וקרוב לומר שהיה רם הקומה וקראוהו ע"ש [=על שם] תורן " =רב אבא.¹²³

See earlier, in section “Diminutives and variants”.

¹²⁴ [אבא בר קורייה – ויקיפדיה](#) : "ברוב המקומות מובא עם שם שני, בחילופים רבים- "חלפוי", "חלפו", "חליפא", "חלפי", "חלפון", "חלבו". שמו של אביו מובא גם בחילופים רבים- "קורייה", "קוריה", "קרייה", "קרייה", "קורייה", "קרויא"."

¹²⁵ Cited [here](#).

¹²⁶ - [אבא שאול \(תנאים שונים\) – ויקיפדיה](#)

Pappa

Mar¹²⁷

Mar seems to be more common among later Amoraim, both as honorific (especially for Reish Galuta), and as a given name.

As an honorific:

1. <https://www.sefaria.org.il/Ketubot.10a.13> - הונא מר בריה דרבא מפרזקיא
2. [מר זוטרא \(פירושונים\) – ויקיפדיה](#) - five amoraim with the name Mar Zutra listed
3. [מר זוטרא בריה דרב נחמן – ויקיטקסט](#)
4. [מר זוטרא – ויקיפדיה](#)
5. [מר זוטרא חסידא – המכלול](#)
6. [מרימר – ויקיפדיה](#)
7. [מר יוחנא¹²⁸](#)
8. [מר ינוקא ומר קשישא בני רב חסדא – ויקיפדיה](#)
9. [מר עוקבא \(אמורא ארץ-ישראלי\) – המכלול¹²⁹](#)
10. [מר עוקבא – המכלול](#)
11. [מר שמואל מר – ויקיפדיה](#)

As a given name:

1. [מר בר רב אשי – ויקיפדיה](#)
2. [מר בריה דרבנא – ויקיפדיה](#)
3. [אבא מר בריה דרב פפא – המכלול](#)

Others

ברייב¹³⁰

¹²⁷ אורנשטיין, עמ' 1624 ואילך.

Cf. [Mar - Wikipedia](#) : "*Mar* (from Classical Syriac:[...] *Mār(y)*, written with a silent final *yodh*), also *Mor* in Western Syriac has the literal meaning "milord", it is a title of reverence in Syriac Christianity. The corresponding feminine forms are *Morth* and *Marth* for "milady" (Syriac: [...] *Mārt(y)*). The title is placed before the Christian name, as in Mar Aprem/ Mor Afrem (Ephrem the Syrian) and Marth/ Morth Maryam for St Mary [...]. The variant *Moran* or *Maran* (Syriac: [...] *Moran*),[citation needed] meaning "Our Lord", is a particular title given to Jesus, either alone or in combination with other names and titles. Likewise, *Marth* or *Morth* (Syriac:[...] *Mārtan*, "Our Lady") is a title of Mary, mother of Jesus [...]. In Mishnaic Hebrew [...] this Aramaic word is pronounced [*mar*] (Hebrew: מַר), and it is used as a formal way of addressing or referring to a male person. [...] "*Mar*" was also the title of the Exilarch (leader of the Jewish diaspora community in Babylon), with the Aramaic-speaking Jews sharing many cultural attributes with the Syriac Christians."

Compare also the name *Mari*:

[רב מרי בר רחל – ויקיפדיה](#)

<https://www.sefaria.org/Megillah.7b.2> - מרי בר מר

https://www.sefaria.org/Bava_Metzia.22a.10 ; https://www.sefaria.org/Bava_Metzia.39b.7 - מרי בר איסק

[רבה בר מרי – המכלול](#)

¹²⁸ <https://www.sefaria.org.il/Chullin.133a.10> - מר יוחנא בריה דרב חנא בר ביזנא / מר יוחנא בריה דרב חנא בר ביזנא

¹²⁹ "באותו דור נמצא בארץ ישראל גם אמורא בשם רב עוקבא [...] ישנם חוקרים הסבורים כי מדובר באמורא אחד, הקרוי בתלמוד בבלי - "מר עוקבא", ובתלמוד ירושלמי - "רב עוקבא", אך רבי יצחק אייזיק הלוי ערער על כך."

¹³⁰ אורנשטיין, עמ' 585 ואילך.

גאונים של ישראל¹³¹רבי (=ר')¹³²

רב

רבה¹³³רבן¹³⁴רבנא¹³⁵

No honorific

Many names have no honorific. Some it's clear why, some not. This is something that the Talmud already discusses: גדול מרבן שמו. Until after the generation of Hillel and Shammai, the title Rabbi was not formalized.¹³⁶

Once the honorific *Rabbi* was formalized, it is understood to be problematic if a name is missing that honorific. One common traditional explanation, used already by the Talmud, is that the scholar did not receive *semicha*. This is the explanation for the names **בן עזאי**; **בן זומא**.

The title **מר** is assumed to be used when some is not a rabbinical figure, but rather a lay leader. It is especially used for **ריש גלותא**, in Babylonia.

Another reason no honorific is given is if the figure is indeed not a rabbi, or if the figure is problematic. The latter seems to be the case for the controversial **גניבא**.

A name may be pseudonymous, such as appears to be the case for the rabbi cited with the name **איו**.¹³⁷ See elsewhere in this study, in section on "Pseudonym".

Other figures with there's no "rabbi" honorific, where it's unclear why:

וסטיני; עיפא / איפה / חיפא; אבימי; אבימי מהגרונאי; מר זוטרא¹³⁸; קרנא¹³⁹; שמואל

It is likely that the reason is due to their youth, they were not called *Rabbi*. This would explain **עיפא** well, as he's one of the **חריפי דפומבדיתא**, which is apparently a playful term specifically for students in Pumbedita famous for their intellectual sharpness.

For some, no honorific is added because they were not respected by the mainstream rabbinic movement. This is the case for the following:

. גניבא .

For some, the name itself is an honorific, as described in other sections. Examples:

1. אביי

¹³¹ אורנשטיין, עמ' 610.

¹³² אורנשטיין, עמ' 2269 ואילך.

¹³³ [רבה יוסי – המכלול](#)

¹³⁴ אורנשטיין, עמ' 2281 ואילך.

¹³⁵ אורנשטיין, עמ' 2288 ואילך.

¹³⁶ In the chronology traditionally used, until Hillel and Shammai (inclusive) was the period of the *Zugot*, and after them started the first generation of Tannaim.

¹³⁷ **איו (אמורא) – ויקיפדיה**: "הרב ראובן מרגליות טען שמכיוון שאמורא בשם זה לא מוזכר בש"ס בשום מקום, כנראה ששמו לא נודע וכונה "איו" על שם השמועה שפרסם שצריך לברר אין (היכן) החכם האם במזרח או במערב, פירושו זה הוא חלק ממחקרו על פסדבונים בתלמוד."

¹³⁸ Not to be confused with the Reish Galuta with the same name. Rather it's this one:

[מר זוטרא – ויקיפדיה](#)

¹³⁹ **קרנא – ויקיפדיה**: "בתלמוד הבבלי נקרא בשם קרנא סתם, ובירושלמי נקרא רב קרנא."

2. אמימר
3. מרימר
4. רב
5. רבא¹⁴⁰
6. רבין
7. רבינא

For others, it's unclear why no honorific is given.

Surnames and Their Origins

Explanations of Epithets and Surnames Provided by the Talmud

Talmudic literature offers etiological explanations for various Talmudic names, mostly dramatic stories.¹⁴¹

Examples of Tannaitic surnames etymologized by the Talmud:

1. המעגל¹⁴²
2. (בן) כלבא שבוע
3. (שמואל) הקטן (שמואל הקטן – ויקיפדיה): "לפטר כינויו "הקטן" מביא התלמוד הירושלמי שני הסברים: "לפי שהיה מקטין עצמו" ונוהג בענווה, ו"לפי שמעט (בלבד) היה קטן משמואל הרמתי" (
4. איש גמזו¹⁴³
5. בן ציצית הכסת

¹⁴⁰ There is a question as to whether there are two mononymic Ravas. See Barak S. Cohen, "[Was There Really A Rava II? \(A Re-Examination of the Talmudic Evidence\)](#)", *JQR* 103 (2013), pp. 273-297.

¹⁴¹ See also the [שמות ואלה השמות](#) article on the etymology of the name גד, and the rabbinic awareness of it.

Cf. also instances of place names etymologized by the Talmud, for example:

- טבריה (אורנשטיין, עמ' 1128, ערך "חמת". ראו ציטוט מר' יעקב עמדין שם על התופעה בכלל)
 אבן שתיה
 חדקל (אורנשטיין, עמ' 1053, ערך "חד-קל")
 חמת (אורנשטיין, עמ' 1128, ערך "חמת")

It should be pointed out that in general, interest within Jewish literature in etymology of names can be traced to the Bible, particularly the Book of Genesis. This interest focuses on the origins of names for people and places. Examples include the names of Adam, Eve, the Patriarchs, and the 12 tribes.

See:

[מדרש שם – ויקיפדיה](#); משה גרסיאל, *מדרשי שמות במקרא*, תשמ"ח.

Interesting and unusual case of a Biblical etymology not of place name or person name is that of the word Manna - מן.

The Talmud further explores the etymology of many Biblical names, especially when connecting them to known figures or harmonizing different names. Examples from the Talmud include the names of Mount Sinai, King Solomon, Moses, Jethro, and others. Some examples (see also examples in this study for Talmudic names, in the section "Pseudonyms"):

1. בבלי, [סוטה יב ע"א](#) (כלב / אשחור)
2. בבלי, [סנהדרין יט ע"ב](#) (כלב / מרד)
3. בבלי בכורות נה ע"ב (יובל / פרת)
4. בבלי, מגילה יב ע"ב (ממוכן / המן)
5. בבלי, מגילה טו ע"א (התך / דניאל)

¹⁴² [חוני המעגל – ויקיפדיה](#). אורנשטיין, עמ' 1589 ואילך.

¹⁴³ This is a folk etymology. See Levin, "Midrashei", p. 42, and footnote 12.

6. בעל כנפיים¹⁴⁴

7. בר כוכבא

8. הנחבא¹⁴⁵

9. מאיר¹⁴⁶

10. מוקיר שבי¹⁴⁷

11. נקדימון בן גרויון (תענית דף כ ע"א: "תנא לא נקדימון שמו אלא בוני שמו ולמה נקרא שמו נקדימון ש[...]")

12. קטנתה / קטנתא / קטנותא¹⁴⁸

See also in this study, in the section "Pseudonym".

Patronymic and Other Familial Relations

Patronymic

[Patronymic - Wikipedia:](#)

"A patronymic, or patronym, is a component of a personal name based on the given name of one's father, grandfather (avonymic), or an earlier male ancestor."

בר א

בן א

ברבי א¹⁴⁹

בריה דא

בנו של¹⁵⁰

Patronymic, Not Father's Name

See my paper on the topic: "[Ben Bag Bag, Ben He He, and Beyond: Patronymics In Hazal Which Are Not Father's Names](#)".

¹⁴⁴ אלישע בעל כנפיים – ויקיפדיה. אורנשטיין, ערך "בעל כנפיים".

¹⁴⁵ חנן הנחבא – ויקיפדיה. אורנשטיין, עמ' 1779.

¹⁴⁶ ראו אורנשטיין, עמ' 1461. מניח שם שבגלל שיש אטימולוגיה, חייבים לומר ש"אינו אלא פסבדונים וכנוי לשבח" (!)

¹⁴⁷ יוסף מוקיר שבת – ויקיפדיה

See Levin, pp. 48-49, for Talmudic wordplay on his name. Ornstein, p. 1505ff.

¹⁴⁸ תולדות תנאים ואמוראים/א/איסי בן יהודה – ויקיטקסט

תלמוד ירושלמי מסכת בבא קמא פרק ג הלכה ז: "אמרי הוא יוסי הבבלי הוא יוסי בן יהודה הוא יוסי קטנתה ולמה נקרא שמו קטנותה שהיה קטן חסידים." אורנשטיין, עמ' 2169 ואילך.

Compare also שמואל הקטן.

¹⁴⁹ כנראה רגיל במיוחד בחכמים המרכזיים שחיו ופעלו בשליש האחרון של המאה השנייה, שהיו בניהם של חכמים מפורסמים שפעלו בדור שאחרי מרד בר-כוכבא. ראו שרמר, "עולמם", עמ' 571: "רבים מן החכמים המרכזיים שחיו ופעלו בשליש

האחרון של המאה השנייה היו בניהם של חכמים מפורסמים שפעלו בדור שאחרי מרד בר-כוכבא, כגון רבי שמעון בן אלעזר; רבי אלעזר ברבי שמעון; רבי יהודה ברבי יוסי; רבי יוסי ברבי יהודה, ורבים אחרים."

¹⁵⁰ רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה – ויקיפדיה

Patronymic Alone, No Given Name

Meaning, where a person is typically referred to by patronymic alone. Including where a given name is known, but is not typically used.¹⁵¹ It's clearly a more informal way of referring to somebody.¹⁵² Seems especially common for less rabbinic figures in Tannaitic and Temple times. Some instances seem to be pseudonyms, such as **בן הא הא** and **בן בג בג**.

Examples:

1. **בן ארזה**
2. **בן בבי**
3. **בן בג בג**
4. **בן הא הא**
5. **בן גבר**
6. **בן זומא**
7. **בן לענא**
8. **בן סירא**
9. **בן עזאי**
10. **בן פטורי**
11. **בן ציצית הכסת**
12. **בן קטין**
13. **בר הדיא**
14. **בר כוכבא**
15. **בר פדא**
16. **בר קפרא**

Matronymic

[Matronymic - Wikipedia:](#)

"A matronymic is a personal name based on the given name of one's mother, grandmother, or any female ancestor. It is the female equivalent of a patronymic. Around the world, matronymic surnames are far less common than patronymic surnames. In some cultures in the past, matronymic last names were often given to children of unwed mothers. Or if a woman was especially well known or powerful, her descendants might adopt a matronym based on her name."

1. **בן אימא מרים**¹⁵³
2. **בן פזי**¹⁵⁴

¹⁵¹ Heiman has 58 entries with the format of "Ben X", and 58 entries with the format of "Bar X", no given name.

¹⁵² Similar to nowadays referring to somebody by their family name or nickname. Referring to a someone by patronym is found in the Talmud in contexts that are informal conversations. For example, <https://www.sefaria.org/Meilah.17a.11>:

"אמרו לו תלמידי: חכים ליה **בן יוחאי**!"

¹⁵³ [תולדות תנאים ואמוראים/א/אימי מרים – ויקיטקסט](#)

¹⁵⁴ [רבי יהודה בן פזי – ויקיפדיה](#): "בעל סדר הדורות חוקר אם השם פזי היה שם אביו (או שם סבו) של רבי יהודה או שם אמו, אם שלא ניתן להחליט התשובה בבירור, ידוע כי אביו של רבי יהודה היה רבי שמעון בן פזי (או רבי סימון)."

3. בר מרייה / מרייא¹⁵⁵

4. בר מרתא¹⁵⁶

5. בר רחל¹⁵⁷

Papponymic

[Papponymic - Wikipedia:](#)

"A papponymic is a personal name based on the name of one's grandfather, similar to a patronymic, a name derived from the name of one's father."

בר בר¹⁵⁸

בר ברתיא¹⁵⁹

Teknonymy

[Teknonymy - Wikipedia:](#)

"Teknonymy [...] is the practice of referring to parents by the names of their children."

אבוה / אבוי דא¹⁶⁰

רבי שמעון בן פזי - [רבי סימון – ויקיפדיה](#)

See the discussion here about a different woman in the Talmudic named Pazi (a daughter of R' Hiya):

[יהודית \(אשת רבי חייא\) – ויקיפדיה](#)

¹⁵⁵ רבי חייא בר מרייא (עסיס, "עוד", עמ' 229, הערה 296 ו- 306)

¹⁵⁶ [אבא בר מרתא – ויקיפדיה](#): "בתלמוד, להוציא מקרה אחד, מופיע אמורא זה בשני כינויי: "אבא בר מרתא דהוא [=שהוא] אבא בר מניומי". מהקדמת הכינוי בר מרתא, ומן העובדה שבמקום אחד הוא מוזכר בשם זה בלבד, נראה כי היה זה שמו העיקרי. לפי אהרן הימן, היו מרתא ומניומי אמו ואביו. לדבריו נקרא באופן חריג על שם אמו מרתא מכיוון שזו הצילה את חייו כמתואר במסכת יומא."

[רב יצחק בר שמואל בר מרתא – ויקיפדיה](#)

¹⁵⁷ [רב מרי בר רחל – ויקיפדיה](#): "בולט לעין צורת יחוסו, המתייחס אחר אבי אימו (שמואל), ולא אחר אביו כמקובל. הפרשנות המקובלת היא שאמו, בתו של שמואל, נשבת לגויים (כמסופר בתלמוד בבלי, מסכת כתובות, דף כ"ג, עמוד א') והרתה לאביו איסור גיורא, חייל בבלי בטרם התגייר, וילדה לאחר הגרות. וכך אמרו עליו בתלמוד: "רב מרי הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה הואי (=היה)". בתלמוד ישנה סוגיה העוסקת בשאלה האם אדם כזה מוגדר כיהודי, למסקנה נפסק שכך הוא נחשב יהודי לכל דבר - אף למינוי של שררה למרות ההגבלה שנצרך שבעל השררה יהיה "מקרב אחיך" - "מהמובחר שבאחיך", כלומר שאף אביו יהיה מישראל.

אמנם, מלשון אחת הסוגיות, על פי גרסה נפוצה, עולה שאביו היה יהודי ונקרא רבא, הגמרא מתייחסת לסתירה ומתרתצת ש"תרי רב מרי בר רחל הוו" - כלומר שני אמוראים היו בשם זה. אך רש"י והתוספות מציינים שהקושיה והתירוץ הם פירוש שנכתב בתוך הגמרא בתקופה מאוחרת, כדי לתרץ את הגרסה המוקשה. אך האמת היא שהגרסה שגויה והיה רב מרי בר רחל אחד בלבד, ושם אביו היה איסור גיורא."

¹⁵⁸ [רבה בר בר חנה – ויקיפדיה](#): "לפי חלק מהדעות היה רבה בר בר חנה בנו של רבה בר חנה, אך לפי אחרות מדובר באותו אדם, ושמו השתבש בתלמוד."

רב יצחק בר בר חנה - <https://www.sefaria.org.il/Yoma.77b.8>

[רבי מיאשה בר בריה דרבי יהושע בן לוי – המכלול](#): "אביו נפטר בצעירותו, בחיי סבו רבי יהושע בן לוי [...] עבר לגור אצל סבו רבי יהושע, ועל כן נקרא על שמו ולא על שם אביו."

¹⁵⁹ רב חמא בר ברתיא דחסא - https://www.sefaria.org.il/Bava_Metzia.86a.3

¹⁶⁰ [אבוה דשמואל – ויקיפדיה](#)

אבוה דרבי אפטוריקי. ראו [רבי אפטוריקי – ויקיפדיה](#)

[קטגוריה:אבוה דרבי אבין – ויקיטקסט](#)

[איסי אבוה דרבי זירא – המכלול](#)

ר' אימי אבוה דר' אבדומא - [תולדות תנאים ואמוראים/א/ר' אבדומי דציפורין – ויקיטקסט](#)

[תולדות תנאים ואמוראים/א/אבא אבוה דר' אבא מרי – ויקיטקסט](#)

[קטגוריה:רב תחליפא אבוה דרב הונא – ויקיטקסט](#)

אבוה דבר אבוברם / אחוה דבר אבוברם - [תולדות תנאים ואמוראים/א/אבוברם – ויקיטקסט](#)

Other Familial Relationships

אחי X / אחיו דא¹⁶¹

אחווה / אחיו דא¹⁶²

בן אחי דא¹⁶³

חמוה דא¹⁶⁴

חתניה דא¹⁶⁵

Toponymic Surnames¹⁶⁶

[Toponymic surname - Wikipedia](#):

"A toponymic surname or topographic surname is a surname derived from a place name. This can include specific locations, such as the individual's place of origin, residence [...]"

See also [Patril name - Wikipedia](#): "A patril name or geographical surname is a surname or second cognomen given to person deriving from a toponym, the name for a geographical place. It was particularly common in ancient Greece and Rome. The lack of a family surname and use of a geographical cognomen as a surname may be the sign of a lower class, such as courtesans when signing a contract.¹⁶⁷ With medieval writers, Christian, Jewish and Muslim, whose works circulated around many countries, geographical cognomens sometimes served to distinguish better than "son of," "ben" or "ibn."".

See Klein, p. 349 and on.¹⁶⁸

https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Sheviit.10.1.5 - רבי יודן אביו דרבי מתניה -

[תולדות תנאים ואמוראים/א/אחא אחיו דאבא אבוב דר' ירמיה - ויקיטקסט](#)

¹⁶¹ [שמעון אחי עזריה - המכלול](#): "רש"י מבאר את הסיבה שהוא נקרא על שם אחיו: "שמעון אחי עזריה תנא הוא במשנה קמייתא דזבחים ולמד תורה על ידי אחיו שהיה עוסק בפרקמטיא כדי שיחלוק בזכות למודו של שמעון לכך הוא נקרא על שם עזריה אחיו.""

Is there a source for this, or did Rashi come up with this to explain the unusual surname based on brother?

[תולדות תנאים ואמוראים/א/אחא אחיו דאבא אבוב דר' ירמיה - ויקיטקסט](#)

¹⁶² [רב יהודה אחווה דרב סלא חסידא - ויקיפדיה](#)

רבנאי אחווה דרבי חייא בר אבא - [רבנאי - ויקיפדיה](#)

גדילה / מגבילה / גבילה אחיו דרבי אבא בר כהן -

https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Berakhot.3.1.19, ראו גוגנהיימר שם, הערה 85.

¹⁶³ [חנניה בן אחי רבי יהושע - ויקיפדיה](#)

¹⁶⁴ [ייבא חמוה דאשיין בר נדבך - ויקיפדיה](#)

[שמואל סבא חמוה דרב שמואל בר אמי - המכלול](#)

[תולדות תנאים ואמוראים/ת/ת' תחליפא חמיו דר' אחא - ויקיטקסט](#)

¹⁶⁵ [קטגוריה:שמואל סבא חתניה דרבי חנינא - ויקיטקסט](#)

[תולדות תנאים ואמוראים/ה/הל חתניה דר' יוסי בר אבין](#)

על "חתניה דבי נשיאה", ראו אורנשטיין, עמ' 1217 ואילך.

¹⁶⁶ For surveys of rabbinic toponymy, see:

מיכאל אבי-יונה בהשתתפות שמואל ספראי, [אטלס כרטא לתקופת בית שני. המשנה והתלמוד](#) (1974)

Cf. [קטגוריה:יהדות בבל - ויקיפדיה](#)

¹⁶⁷ Compare families of kohanim, who sometimes have family names, see later.

¹⁶⁸ Interesting speculation (is Shimon the most common tannaitic name?):

[שמות התנאים והאמוראים - עמוד 2 - פורום אוצר החכמה](#): "האם נכתב משהו על התופעה שדוקא תנאים בהשם 'שמעון' יש כמות גדולה יחסית שצירפה אל שמותם שם לואי ע"ש מקומם או שם עסקם הנה הרשימה שלקטתי [...] אולי היתה השם שמעון נפוצה ביותר בזמן התנאים ולכן הצריכו להוסיף שם לואי לסימן?"

The Mishna uses the Biblical format of *'ha-X-i'*, but more often uses the format of *'ish X'*:¹⁶⁹

האי
איש X

The Talmud Bavli typically uses the formats of:

מX
דX

Talmud Yerushalmi, more than the others, uses format of:

דמן X
איא

X

1. וורדאן¹⁷⁰

*ha-X-i*¹⁷¹

הארבלי¹⁷²
הבבלי¹⁷³
הגלילי¹⁷⁴
הגרדי¹⁷⁵

¹⁶⁹ See here for a short breakdown of prefixes and suffixes related to names:

[Appendix:Hebrew given names - Wiktionary](#) > "Prefixes and Suffixes".

¹⁷⁰ רב חנינא וורדאן - <https://www.sefaria.org.il/Gittin.64b.11>

¹⁷¹ This toponymic format is the dominant one in the Bible. Some examples:

עדינא בן שיזא הראובני
יאיר הגלעדי
יפתח הגלעדי
ארניה / האורנה / הארונה היבסי
גלית הפלשתי
אליהו התשבי
דריוש המדי
מרדכי היהודי

And similarly, names of families and tribes:

הראובני, השמעוני, הגדי, המנשי, החתי, היבסי, כו'.

Compare the Arabic "nisba". [Nisba \(onomastics\) - Wikipedia](#): "In Arabic names, a nisba (Arabic: نسبة nisbah, "attribution"), also rendered as nesba or nesbat, is an adjective indicating the person's place of origin, tribal affiliation, or ancestry, used at the end of the name and occasionally ending in the suffix -i for males and -iyyah for females."

Modern Hebrew typically uses מ, but also איש, especially for classical names. See some examples here:

[קטגוריה:פילוסופים יוונים – ויקיפדיה](#)

¹⁷² [נתאי הארבלי – ויקיפדיה](#)

¹⁷³ [ידוע הבבלי – ויקיפדיה](#)

יוסף הבבלי (ראו איסי בן יהודה – ויקיפדיה)

¹⁷⁴ [רבי יוסי הגלילי – ויקיפדיה](#)

¹⁷⁵ [קטגוריה:אבנימוס הגרדי – ויקיטקסט](#).

ראו [אבנמוס – ויקיפדיה](#): "היו חוקרים [=גרץ] שהציעו לזהותו [=אבנמוס מגדר] עם אבנימוס הגרדי המוזכר בדברי חז"ל בתלמוד ובמדרשים כפילוסוף המיווד עם רבי מאיר. על אף שהצעה זו אינה בלתי אפשרית אין לה הרבה מקורות מובהקים המשכנעים בצדקתה."

הגרסי¹⁷⁶
 החורני¹⁷⁷
 המדי¹⁷⁸
 המודעי¹⁷⁹
 המחוזי¹⁸⁰
 המכותי¹⁸¹
 המצרי¹⁸²
 הנוצרי¹⁸³
 הנתופתי¹⁸⁴
 העמסוני¹⁸⁵
 הפקולי¹⁸⁶
 השקמוני¹⁸⁷
 התימני¹⁸⁸

X-i

אפרתי¹⁸⁹
 חפני¹⁹⁰

According to this theory, his surname is a toponym, meaning from Gedara. With metathesis or scribal error switching the ג and ד in the toponym.

¹⁷⁶ [רבי יהושע הגרסי – ויקיפדיה](#): "משמעות הכינוי "הגרסי" אינה ברורה, אפשר שנקרא כן על שם מקומו או על שם מקצועו, שהיה טוחן גריסים"

I would posit that it's likely a toponym, meaning that he was from Gerasa, a town in Judea mentioned by Josephus, see:

[Gerasa \(Judeaea\) - Wikipedia](#)

[גרשה – ויקיפדיה](#)

¹⁷⁷ [רבי יוחנן בן החורני – ויקיפדיה](#)

¹⁷⁸ [נחום המדי – ויקיפדיה](#)

¹⁷⁹ [רבי אלעזר המודעי – ויקיפדיה](#)

¹⁸⁰ ר' שמעון המחוזי. מוזכר בבבלי סוכה מה ע"א. מעיר [מחוזא](#), בבבלי?

¹⁸¹ ר' יוחנן המכותי. מוזכר בבבלי סוכה מה ע"א. מעיר [מכה](#), בערב הסעודית?!

¹⁸² [חנן המצרי – ויקיפדיה](#)

אפשרי שהיה כהן וצאצא של בית חוניו. על חנן השני (=חנן, ביוספוס), בויקי: "רק הלכה אחת מוזכרת בשמו, המובאת מספר פעמים בתלמוד בבלי ונוגעת לעבודת המקדש ביום כיפור"

¹⁸³ ישו הנוצרי - [ישו \(יהדות\) – ויקיפדיה](#)

See discussion of the etymology of the term נוצרי, here, at length: [Nazarene \(title\) - Wikipedia](#)

¹⁸⁴ [תולדות תנאים ואמוראים/סלמאי הנתופתי – ויקיטקסט](#)

¹⁸⁵ [נחמיה העמסוני – ויקיפדיה](#)

See Levin, "Midrashei", p. 42, footnote 12, who speculates that this person is the same as Nahum Ish Gimzo.

¹⁸⁶ [שמעון הפקולי – ויקיפדיה](#). Klein, p. 349.

¹⁸⁷ <https://www.sefaria.org.il/topics/rabbi-shimon-hashiqmoni?tab=sources>

¹⁸⁸ [שמעון התימני – ויקיפדיה](#). Klein, p. 349.

¹⁸⁹ [רבי יוסי בן החוטף אפרתי – ויקיפדיה](#)

שמעון אפרתי - מוזכר בירושלמי (https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Kilayim.9.3.3) ובבבלי כתובות קג ע"א כתלמיד ר' יהודה הנשיא

¹⁹⁰ יוסף חפני - מוזכר בירושלמי (https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Kilayim.9.3.3) ובבבלי כתובות קג ע"א כתלמיד ר' יהודה הנשיא. רש"י: "יוסף חפני - דמן חיפא."

Ish X¹⁹²איש אבליים¹⁹³איש אונו¹⁹⁴איש בריא¹⁹⁵איש בית דלי¹⁹⁶איש ברתותא¹⁹⁷איש גופתא אריח / אריה¹⁹⁸איש גליא¹⁹⁹איש גמזו²⁰⁰איש הבירה²⁰¹איש הוצל²⁰²איש המצפה²⁰³איש חבתה²⁰⁴איש חדיד²⁰⁵

It is likely to be pronounced *Hefani*. See also the demonym for residents of Haifa in the famous line about who can bless the congregation and lead prayers:

מגילה כד ע"ב: "אמר רב אסי: חיפני ובישני לא ישא את כפיו. תניא נמי הכי: אין מורידין לפני התיבה לא אנשי בית שאן, ולא אנשי בית חיפה, ולא אנשי טבעונין, מפני שקורין לאלפין עיינין ולעיינין אלפין".

In Modern Hebrew, the demonym/toponym for Haifa is חיפאי.

In Bereshit Rabba, the names in the story of the death of רבי יהודה הנשיא are given differently, both the name of person quoting, and the students discussed, https://www.sefaria.org/Bereishit_Rabbah.100.2 (bolding mine):

רבי חנינא ציפוראה: כגון יוסי הפינוס, ויוסי הפרתי.

See Jastrow, "חיפני [variant of] [...] of Haifa(?)": "הפינס".

¹⁹¹ רבי שמעון שזורי – ויקיפדיה . Klein, p. 349.

¹⁹² See also Levin, "Midrashei", pp. 43-44 on נחום אש קודש קדשים or, מנחם בן של קדושים. And see Ornstein, p. 297ff.

¹⁹³ [תולדות תנאים ואמוראים/אלעזר בן יהודה איש אבליים – ויקיטקסט](#)

¹⁹⁴ [רבי חנינא איש אונו – ויקיפדיה](#)

¹⁹⁵ [תולדות תנאים ואמוראים/אליעזר איש בריא – ויקיטקסט](#)

¹⁹⁶ [נחמיה איש בית דלי – המכלול](#)

¹⁹⁷ [רבי אלעזר בן יהודה איש ברתותא – ויקיפדיה](#)

¹⁹⁸ מנחם איש גופתא אריה / פנחס בן גובתא דאריח - [תולדות תנאים ואמוראים/גובתא דאריח – ויקיטקסט](#)

¹⁹⁹ נחום איש גליא - [Ketubot 60a:12](#)

¹⁹⁹ ר' מנחם איש גליא - [https://www.sefaria.org/Tosefta_Eruvin_\(Lieberman\).8.9](https://www.sefaria.org/Tosefta_Eruvin_(Lieberman).8.9)

²⁰⁰ [נחום איש גמזו – ויקיפדיה](#).

See Levin, "Midrashei", p. 42, and footnote 12. See also, on the place Gimzo:

<http://daf-yomi.com/forums/message.aspx?id=2421>:

בהחלט / דוד כוכב

גם יתכן ש'איש גם זו' פירושו מהמקום הנקרא גמזו, המוזכר בילקוט שמעוני שמואל ב רמז קסא: "ר' חייא בשם ר' לוי בשעה שהלך דוד לגמזו לעשות עמם מלחמה...".

²⁰¹ [יעזר איש הבירה – ויקיפדיה](#). See Klein p. 328 who posits that the הבירה is a family name. See Ornstein p. 283ff.

²⁰² רבי יוסי איש הוצל (ראו [איסי בן יהודה – ויקיפדיה](#))

²⁰³ [קטגוריה:רבי שמעון איש המצפה – ויקיטקסט](#)

²⁰⁴ [פינחס בן שמואל מכפר חבתא – ויקיפדיה](#)

²⁰⁵ [רבי יקים איש חדיד – ויקיפדיה](#)

איש טבעון²⁰⁶

איש טריא²⁰⁷

איש יבנה²⁰⁸

איש ירושלים²⁰⁹

איש כפר ברקאי²¹⁰

איש כפר הבבלי²¹¹

איש כפר יתמה²¹²

איש כפר נבוריא

איש כפר סכניא / סמאי / סמא²¹³

איש כפר עכו²¹⁴

איש כפר שערים²¹⁵

איש כפר תמרתא²¹⁶

איש סוכו²¹⁷

איש צידון / צידון²¹⁸

איש צרידה / צרורות²¹⁹

איש קטרון²²⁰

איש קריות²²¹

איש רומי²²²

איש שיחין²²³

²⁰⁶ [אבא יוסי חליקופרי איש טבעון – ויקיפדיה](#)

²⁰⁷ [רבי אושעיא איש טריא – ויקיפדיה](#)

²⁰⁸ [רבי לויטס איש יבנה – ויקיפדיה](#)

²⁰⁹ [יוסי בן יוחנן איש ירושלים - יוסי בן יוחנן – ויקיפדיה](#)

²¹⁰ [יששכר איש כפר ברקאי – ויקיפדיה](#)

²¹¹ [רבי יוסי בר יהודה איש כפר הבבלי – ויקיפדיה](#)

²¹² [קטגוריה:דוסתאי איש כפר יתמה – ויקיטקסט](#)

²¹³ [יעקב איש כפר סכניא – ויקיפדיה](#)

ראו שם: "נחשד במינות".

²¹⁴ רבי יהודה בן אגרא איש כפר עכו, ראו: [רבי שמעון בן יהודה – ויקיפדיה](#)

[תולדות תנאים ואמוראים/ת"ר' תנחום בריה דר' חייא איש כפר עכו – ויקיטקסט](#)

רבי יצחק איש כפר עכו - https://www.sefaria.org.il/Avodah_Zarah.7b.1

²¹⁵ רב מנחם איש כפר שערים ואמרי לה בית שערים - בבלי, [נדה דף כז ע"א](#). ראו "ר' מנחם איש... - ארכיאולוגיה תלמודית

[Talmudic Archaeology | Facebook](#)

²¹⁶ [רבי שילא איש כפר תמרתא – ויקיפדיה](#)

²¹⁷ [אנטיגנוס איש סוכו – ויקיפדיה](#)

²¹⁸ [אבא גוריון – ויקיפדיה](#): "שם מלא: אבא גוריון (אוריון) איש צידון (צידון) [...] בתלמוד הירושלמי ובאסתר רבה שמו מופיע

כ-"אבא אוריון איש צדיין", תוך החלפת האות ג' באות א', כפי המצוי במבטא של אנשי ירושלים"

²¹⁹ [אלקימוס – ויקיפדיה](#) - יקים איש צרורות

Klein, p. 349.

²²⁰ שמעון איש קטרון

Jastrow, "קטרון 1"

²²¹ [יהודה איש קריות – ויקיפדיה](#): "בברית החדשה, הכתובה במקורה ביוונית, מכונה יהודה (Ἰουδαῖος) (איסקריות) או

Ἰουδαῖος) (איסקריות). משמעות שם זה לא נתבררה עד כה. על פי תאוריה אחת מדובר בגלגולו העברי של השם "איש

קריות". העיר קריות מופיעה בספר יהושע בנחלת שבט יהודה [...] עם זאת, יש חוקרים המטילים ספק בזיהוי "קריות" כשם

של מקום ספציפי, ורואים בו מונח גאוגרפי בעל משמעות כללית ("כפרים"). [...] כפי הנראה, לעברית המודרנית חדר הכינוי

"איש קריות" בשל החלטתו של פרנץ דליטש, מתרגם הברית החדשה לעברית, לתרגם כך את שמו."

²²² [תודוס איש רומי – ויקיפדיה](#)

²²³ [חמיה איש שיחין – ויקיפדיה](#)

(איש כפר) עיטוש / עטושיא²²⁴

mi-X

מאספורק²²⁵מארגיזא²²⁶מבי כלוחית²²⁷מבי כתיל²²⁸מברניש²²⁹מגופתייה²³⁰מדויל²³¹מדמהריא²³²מדסקרתא/ מדאסקרתא²³³מדפתי²³⁴מהגרוניא²³⁵מהוצל²³⁶מהורמיז ארדשיד²³⁷מוסתניא²³⁸ממלחיא²³⁹מנהרדעא²⁴⁰

²²⁴ רבי יצחק עטושיא – ויקיפדיה : "לפי הסברה, שמו בא לו ממקום מוצאו - הכפר עטוש, המזוהה כיום עם "ח'רבת עטושה"

שבשפולי בקעת יבנאל בגליל התחתון."

²²⁵ גוריון מאספורק - תולדות תנאים ואמוראים/ג/גוריון מאספורק

²²⁶ תולדות תנאים ואמוראים/ג/רב גביהא מארגיזא – ויקיטקסט

²²⁷ תולדות תנאים ואמוראים/א/רב אדא מבי כלוחית – ויקיטקסט

²²⁸ רב גביהא מבי כתיל

²²⁹ רבא מברניש - https://www.sefaria.org.il/Rosh_Hashanah.26b.1

²³⁰ חנין מגופתייה - https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Shabbat.5.2.2

²³¹ רב יוסף בריה דרב מנשיא מדויל - <https://www.sefaria.org.il/Ketubot.65a.12>

²³² תולדות תנאים ואמוראים/ד/רב דימי בריה דרב הונא מדמהריא – ויקיטקסט

²³³ רב יהודה מדסקרתא – המכלול

²³⁴ רב הונא מדסקרתא - https://www.sefaria.org.il/Bava_Metzia.47a.12

²³⁴ רב אחא מדפתי – ויקיפדיה

רב ירמיה מדיפתי – המכלול

קטגוריה:רב שמואל מדפתי – ויקיטקסט

קטגוריה:חייא בר רב מדפתי – ויקיטקסט

קטגוריה:רב יהודה מדפתי – ויקיטקסט

²³⁵ אבימי מהגרוניא – ויקיפדיה

תולדות תנאים ואמוראים/א/ר' אלעזר מהגרוניא – ויקיטקסט

תולדות תנאים ואמוראים/א/אבא מהגרוניא – ויקיטקסט

²³⁶ אחא מהוצל - <https://www.sefaria.org.il/Beitzah.32b.12>

²³⁷ רב חייא מהורמיז ארדשיד - https://www.sefaria.org.il/Bava_Batra.52a.7

²³⁸ רב חייא מוסתניא - <https://www.sefaria.org.il/Taanit.9a.14>

²³⁹ רבי יוסי ממלחיא - https://www.sefaria.org.il/Bereishit_Rabbah.42.4

²⁴⁰ רב שימי מנהרדעא – המכלול

רב חנן מנהרדעא – המכלול

רב זביד מנהרדעא – ויקיפדיה

רב דימי מנהרדעא – ויקיפדיה

מנהר פקוד²⁴¹
 מסורא²⁴²
 מעפרתים²⁴³
 מפום נהרא²⁴⁴
 מפומבדיתא²⁴⁵
 מפרזקיא²⁴⁶
 מפרקין²⁴⁷
 מפרישנא²⁴⁸
 מפשרוניה²⁴⁹
 מציפורין²⁵⁰
 מקטרזיא²⁵¹
 מקרטיגנא²⁵²
 מרוב²⁵³
 מרומניא²⁵⁴

d'-X

דאירמה²⁵⁵
 דאשתמוע²⁵⁶
 דבית גוברין²⁵⁷

-
- ²⁴¹ [רב יעקב מנהר פקוד – ויקיפדיה](#)
- ²⁴² [רב חנינא מסורא – ויקיפדיה](#)
- ²⁴³ https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Shabbat.14.3.8 - יעקב מעפרתים - **הַפְּרִים** (Jos. 19:19).”
 Guggenheimer, f. 66: “This probably is biblical
- ²⁴⁴ [רב כהנא מפום נהרא – ויקיפדיה](#)
- ²⁴⁵ <https://www.sefaria.org/Chullin.110a.6> - רמי בר תמרי דהוא רמי בר דיקולי מפומבדיתא -
- ²⁴⁶ <https://www.sefaria.org/Eruvin.60a.11> - מר בר פופידתא מפומבדיתא -
- ²⁴⁷ <https://www.sefaria.org/Ketubot.10a.13> - רבא מפרזקיא -
- ²⁴⁸ <https://www.sefaria.org/Nazir.38b.8> - רבינא מפרזקיא -
- ²⁴⁹ <https://www.sefaria.org/Yevamot.59b.8> - רבא מפרקין -
- ²⁵⁰ <https://www.sefaria.org/Pesachim.91a.15> - רב עוקבא בר חנינא מפרישנא -
- ²⁵¹ [תולדות תנאים ואמוראים/א/רב איקא מפשרוניה – ויקיטקסט](#)
- ²⁵² [תולדות תנאים ואמוראים/ה/רב המנונא בריה דרבא מפשרוניה – ויקיטקסט](#)
- ²⁵³ יוסף בן אילם מציפורין - **יוסף בן עלים – ויקיפדיה**: "יוסף בן עלים, או בגרסה התלמודית בן אילם, היה כהן ששירת בבית המקדש השני בסוף המאה הראשונה לפנה"ס וזכה לשמש במשך יום אחד בלבד ככהן גדול [...] 'מעשה בבן אילם **מציפורין**' "
- ²⁵⁴ יוסף בן אלם מציפורי -
- ²⁵⁵ <https://www.sefaria.org/Megillah.9b.12>
- ²⁵⁶ <https://www.sefaria.org/Megillah.21b.5> - רב ששת מקטרזיא -
- ²⁵⁷ [רבי אבא מקרטיגנא – ויקיפדיה](#)
- ²⁵⁸ [רבי אבא מרוב – ויקיפדיה](#)
- ²⁵⁹ [רבי אבא מרומניא – ויקיפדיה](#)
- ²⁶⁰ [תולדות תנאים ואמוראים/א/ר' אבא סרוניא – ויקיטקסט](#)
- ²⁶¹ ראו מרגליות, "לחקר", עמ' ה, בשם הרב צבי חיות (הדגשות שלו): "[...] נמצא בתנחומא ומדרש פ' מטות כל הרים שבמקרא הרים הם וכאן אמר ר' **אבא רומניא** לשון רוממות [...]". ומרגליות עצמו טוען, עמ' ז, שהתואר על שם מקומו, והנוסח הנכון: "מרומניא".
- ²⁶² [תולדות תנאים ואמוראים/ק/קריס דאירמה – ויקיטקסט](#)
- ²⁶³ [סא דאשתמוע – ויקיפדיה](#)
- ²⁶⁴ https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Yoma.7.3.4 - יונתן דבית גוברין -

258 דהוצל
 259 דחוטריה
 260 דיפו
 261 דכבול
 262 דכיפרא
 263 דכפר אגין
 264 דכפר חנין
 265 דכפר מנדי
 266 דכפר תחומין
 267 דסכנין
 268 דפומבדיתא
 269 דצדוקא
 270 דציפורין
 271 דקיסרין
 272 דקרציון

258 רב אחא דהוצל - <https://www.sefaria.org.il/Keritot.13b.14>

259 רב אסי דהוצל - <https://www.sefaria.org.il/Kiddushin.58b.1>

260 [תולדות תנאים ואמוראים/א' אידי דחוטריה – ויקיטקסט](#)

260 [רבי נחמן דיפו – המכלול](#)

261 [תולדות תנאים ואמוראים/א' אחא דיפו – ויקיטקסט](#)

261 [רבי זכאי דכבול – ויקיפדיה](#)

262 [תולדות תנאים ואמוראים/ה' הלל דכיפרא – ויקיטקסט](#)

263 רבי יוסה בריה דרבי תנחום דכפר אגין - https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Shabbat.2.6.9

263 רבי תנחום בר חייא דכפר אגין - https://www.sefaria.org/Bereishit_Rabbah.100.7

264 רבי יעקב דכפר חנין - https://www.sefaria.org/Bereishit_Rabbah.8.12

265 [רבי יששכר דכפר מנדי – המכלול](#)

266 חייא דכפר תחומין - https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Peah.1.1.35

Guggenheimer there, f. 142: "An Amora of the third generation, possibly from Capernaum. The statement here is the only one preserved from him (unless he is identical with R. Ḥama from Kefar Teḥumin, mentioned sometimes in Midrashim.)"

[רבי חייא דכפר תחומין](#): "ישנן שתי אפשרויות לזיהוי היישוב: האחת, כפר נחום, כפר דייגים בצידה הצפוני של הכנרת שהייתה בו קהילה יהודית גדולה. השנייה, כפר תחומים שנמצא ממזרח לגנוסר. מקור שמו הוא מיקומו על הגבול שבין הגליל העליון לגליל התחתון (פנחס נאמן, אנציקלופדיה לגיאוגרפיה תלמודית ב, עמ' 71 – 73)."

267 רבי חמא דכפר תחומין - https://www.sefaria.org/Shir_HaShirim_Rabbah.2.14.2

267 [רבי יהושע דסכנין – ויקיפדיה](#)

268 [רחבה דפומבדיתא – ויקיפדיה](#)

269 [תולדות תנאים ואמוראים/א' אלכסנדרי דצדוקא – ויקיטקסט](#)

270 [רב חנניה – ויקיפדיה](#)

See also the many variants, throughout Hazal:

חנן / חנין / חנניה דציפורין

On him see Assis, "Further", p. 241 and f. 427.

271 [תולדות תנאים ואמוראים/א' אבדומי דציפורין – ויקיטקסט](#) : גם "ר' אבדומא דציפורי"

271 [תולדות תנאים ואמוראים/ת' תחליפא דקיסרין – ויקיטקסט](#)

יעקב דקיסרין - https://www.sefaria.org.il/Bereishit_Rabbah.53.4

See also Assis, "Further", p. 237:

"כמה חכמים מקיסרין לא נזכרו בניקין [...] ואלה הם: ר' אדא דקיסרין, ר' יוסי דמן קסרי, ר' עולא דקיסרין, ר'

עקיבא דקיסרי, ר' פריגורי דקיסרין, ר' שימי מקיסרי ורב תחליפא קסרייא"

272 יוחנן דקרציון

Jastrow, "קרציון"

d'min-X

דמן אושא²⁷⁴
 דמן גלייא²⁷⁵
 דמן הונא²⁷⁶
 דמן חוורן²⁷⁷
 דמן יוקרת / יודקרת²⁷⁸
 דמן יפו²⁷⁹
 דמן חבריא²⁸⁰
 דמן חיפה²⁸¹
 דמן נרש²⁸²
 דמן נשיקיא²⁸³
 דמן עכו²⁸⁴
 דמן פרוד²⁸⁵
 דמן צור²⁸⁶
 דמן קסרי²⁸⁷
 דמן קרטיגנין²⁸⁸
 דמן רומא²⁸⁹

זכאי דשאב - ²⁷³

יאשיה דמן אושא - אושא - ויקיפדיה < "היסטוריה" ²⁷⁴

רבי יודן דמן גלייא - https://www.sefaria.org.il/Midrash_Tanchuma_Buber%2CAchrei_Mot.4.1 ²⁷⁵

חלפתא דמן הונא - <https://www.sefaria.org.il/Gittin.86b.14> ²⁷⁶

רבי נחוניא דמן חוורן - ויקיפדיה: "מכונה בשמות נוספים כגון "רבי חוניא דברת חוורין", "רבי נחוניא איש בקעת בית ²⁷⁷

חורתן", ועוד [...] התגורר בבקעת בית חורתן, או בהר חוורן, הנמצאים באזור חורן." ²⁷⁸

רבי יוסי דמן יוקרת - ויקיפדיה ²⁷⁸

רבי אדא דמן יפו - המכלול ²⁷⁹

אבימי מן חבריא - https://www.sefaria.org.il/Bereishit_Rabbah.13.16 ²⁸⁰

אבימי דמן חבריא

תולדות תנאים ואמוראים/א/אושעיא זעירא דמן חבריא - ויקיטקסט

תוספות חולין יב ע"ב, על אושעיא זעירא דמן חבריא: "דמן חבריא. שם מקום כדאמרין בבראשית רבה אבימי חבריא מבקר בשיא הוה". ²⁸¹

רבי אבדימי דמן חיפה - ויקיפדיה ²⁸¹

תולדות תנאים ואמוראים/ג/רב גידל דמן נרש - ויקיטקסט ²⁸²

תולדות תנאים ואמוראים/א/אבין דמן נשיקיא - ויקיטקסט ²⁸³

רבי אבא דמן עכו - ויקיפדיה ²⁸⁴

תולדות תנאים ואמוראים/ת/ר' תנחום דמן פרוד - ויקיטקסט ²⁸⁵

קטגוריה: רבי שמעון בן יעקב דמן צור - ויקיטקסט ²⁸⁶

מני דמן צור - <https://www.sefaria.org.il/Sanhedrin.5b.9> ²⁸⁷

²⁸⁷ <https://www.sefaria.org/Sanhedrin.108a.22>:

רבי יוסי דמן קסרי

https://www.sefaria.org/Bamidbar_Rabbah.12.15:

רבי תחליפא דמן קסרי

רבי יצחק דמן קרטיגנין - ויקיפדיה ²⁸⁸

תולדות תנאים ואמוראים/א/ר' אלעזר דמן רומא - ויקיטקסט ²⁸⁹

X-ah²⁹⁰אדרעיה / אדרייא²⁹¹בגדתאה²⁹²ביראה²⁹³גלילאה²⁹⁴הדייבא²⁹⁵הינדואה / הנדואה / הינדואת²⁹⁶הרפנאה²⁹⁷ורדינאה²⁹⁸

²⁹⁰ Cf. Bavli, Bava Metzia, 68a (bolding mine):

"אמר רבא לית הלכתא לא כטרשי פפונאי ולא כטרשי מחוזנאי ולא כחכירי נרשאי"

And also <https://www.sefaria.org/Chullin.127a.15>:

"אמר רב גידל אמר רב:

נרשאה נשקיך מני ככיך

נהר פקודאה לוייך מגלימא שפירא דחזי עלך

פומבדיתאה לוייך אשני אושפיזך"

https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Shabbat.6.2.4

(=https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Sanhedrin.10.1.22):

"ציפוראי אמרין. מן כנישתא דבבלאי עד דרתה דרבי חמא בר חנינה.

טיבראי אמרין. מן סידרא רובא עד חנותי דרבי הושעיה."

(And see on that passage Catherine Hezser, "[Rabbinic Geography: Between the Imaginary and Real](#)", in: *Jewish, Christian, and Muslim Travel Experiences (3rd centuries BCE—8th centuries CE)*, ed. B.P. Hartog et. al. (2023) - unnumbered.)

https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Beitza.2.1.3:

דרש רבי יוחנן לטיבראי

https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Taanit.4.6.3 :

דרומאי נהגין חגה.

ציפוראי נהגין חדשה.

טיבראי נהגין שבתה.

https://www.sefaria.org/Bereishit_Rabbah.3.8 :

רבי לוליאני בר טבראי

And see these names, most likely toponyms (also discussed in section discussing honorific "Abba"):

אבא סוראה (היימן, א, עמ' 59)

אבא ביראה (היימן, א, עמ' 10).

אנדולינאי נהרדעא (<https://www.sefaria.org/Yevamot.115b.9>)

²⁹¹ תולדות תנאים ואמוראים/ת'ר' תנחום אדרייא – ויקיטקסט

²⁹² רב חנא בגדתאה – ויקיפדיה. שם: "רש"י על התלמוד בבלי, מסכת ברכות, דף נ"ד, עמוד ב' טוען ששמו מגיע משם עירו,

בגדאד שבבבל. אולם רש"י בתלמוד בבלי, מסכת יבמות, דף ס"ז, עמוד א' כתב שהדבר על שם שהיה בעל אגדה."

²⁹³ רב ירמיה ביראה - <https://www.sefaria.org.il/Gittin.35a.15>

<https://www.sefaria.org.il/Taanit.31a.9> - עולא ביראה -

²⁹⁴ אורנשטיין, עמ' 750.

²⁹⁵ https://www.sefaria.org.il/Bava_Batra.26b.2 - יעקב הדייבא -

²⁹⁶ תולדות תנאים ואמוראים/רב יהודה הינדואה – ויקיטקסט: "ופירש"י מארץ כושי ובערוך מפרש מארץ חוילה".

Jastrow, "the Indian": "הינדוא".

²⁹⁷ תולדות תנאים ואמוראים/א/אדא הרפנאה – ויקיטקסט

²⁹⁸ אמי ורדינאה – ויקיפדיה. שם: "לדעה אחת המובאת ברש"י מורה כינוי "ורדינאה" שהיה נאה כוורד, והוא זהה עם חכם

בשם אמי שפיר נאה, שמסר פעם אחת הלכה בשם רבי יוחנן, ורב נחמן בר יצחק העיד על דבריו "וכי משום ששמו אמי שפיר

נאה יאמרו מאמר שמועות שאינן נאות?".

אך לדעת רש"י עצמו הכינוי "ורדינאה" הוא על שם מקומו ורדינא.

ראו באריכות אורנשטיין, עמ' 921 ואילך.

חוזאה²⁹⁹
 חקוקאה³⁰⁰
 יודפאה³⁰¹
 מגדלאה³⁰²
 מחוזנאה³⁰³
 מנדאה / מדאה³⁰⁴
 מעונאה/ מעוניה³⁰⁵
 נותאה³⁰⁶
 נרשאה³⁰⁷
 סכולאה / סכולא / סבולאה³⁰⁸
 סכנא³⁰⁹
 פרוואה³¹⁰
 קטוספאה³¹¹
 קרטיגנאה³¹²

²⁹⁹ רב חנינא חוזאה

Jastrow, "חוזאי,"

רב תחליפא אחוה דרבנאי חוזאה - <https://www.sefaria.org.il/Beitzah.15b.21>

[תולדות תנאים ואמוראים/ב/ר' ברוקא חוזאה – ויקיטקסט](https://www.sefaria.org.il/Beitzah.15b.21)

³⁰⁰ יוחנן חקוקאה - <https://www.sefaria.org.il/Pesachim.13a.11>

³⁰¹ תלמוד בבלי, מסכת זבחים, קי ע"ב: "רב מנחם יודפאה". ומפרש רש"י שם: "יודפאה - דמן יודפת". (מצוטט כאן: [יודפת](#))

([יישוב עתיק](#)) – ויקיפדיה

³⁰² [רבי יצחק מגדלאה – ויקיפדיה](#). שם: "הוא פרש את דברי המשנה, מסכת בבא מציעא, פרק ב', משנה ב' "שלושה מטבעות

זה על גב זה": "והוא שעשויון כמגדלין". לדעת מהר"ץ חיות, מימרא זו היא מקור כינויו "מגדלאה". עם זאת, לדעת אהרן היימאן פירוש זה אינו ודאי."

³⁰³ [רב שימי מחוזנאה – ויקיפדיה](#): "רב שימי מחוזנאה הוא אמורא בבלי שהתגורר בעיר מחוזא". ובהערה: "לגבי הקישור בין

"מחוזנאה" ל"מחוזא" - על פי גרסאות מסוימות קיים חכם בשם "רב חבי מחוזנאה", והרב יהודה ליב מימון בהערותיו על הספר יחוסי תנאים ואמוראים בערכו (נדפס גם ב'סיני' טו) מחזק את הגרסה הזו על פי הגמרא ביבמות קטו, ב האומרת שהשם "חבי" נפוץ במחוזא."

[רב חביבי מחוזנאה – ויקיפדיה](#)

חנילאי מחוזנאה - <https://www.sefaria.org.il/Eruvin.57a.9>

חנין מחוזנאה - <https://www.sefaria.org.il/Gittin.85b.6>

It is interesting that the "n" sound is added at the end of *Mehozza* to make *Mehozna'ah*. This fits the pattern of the "n" sound added at the end of *Vardina'ah*, according to the interpretation that it stems from *vered*.

³⁰⁴ [כפר מנדי – ויקיפדיה](#): "אמורא נוסף שחי כנראה בכפר מנדי הוא רבי יוסי מנדאה שנזכר בגרסאות מסוימות כרבי יוסי

מדאה."

³⁰⁵ יוסי מעונאה.

See Jastrow, "מעונאה"

³⁰⁶ [תולדות תנאים ואמוראים/א/אבימי נותאה – ויקיטקסט](#)

³⁰⁷ [תולדות תנאים ואמוראים/א/רב אדא נרשאה – ויקיטקסט](#)

³⁰⁸ בר אדא סבולאה

Jastrow, "סבולאה"

³⁰⁹ שמעון סכנא

See Jastrow, "סכנא"

³¹⁰ רבי חייא פרוואה - https://www.sefaria.org.il/Avodah_Zarah.38b.6

³¹¹ רבי חייא קטוספאה - <https://www.sefaria.org.il/Beitzah.38b.3>

³¹² [תולדות תנאים ואמוראים/א/רב אחא קרטיגנאה – ויקיטקסט](#)

Jastrow, "קרטיגני", also:

חנינא קרטיגנאה ; חנן קרטיגנאה

X-iyah

313 אונאי
 314 אנתורדיא
 315 ארמניא
 316 בוצריא
 317 גבליא
 318 גלייא / גלייה
 319 דרומיא
 320 חיקוקיא
 321 לודיאי
 322 סרונגיא / סנגוריא / סרונגלא
 323 ענתונדריא
 324 ענתוניה
 325 צידוניא

-
- 313 [רבי יהושע אונאי – ויקיפדיה](https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Berakhot.4.1.23)
 314 רבי יודן אנתורדיא - https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Berakhot.4.1.23
 Guggenheimer ibid, f. 72: “[...h]is name appears variously as ענתוריא, ענתודריא, אנתודריא, אנתורדיא. The name probably is a toponymie [from Antarados [...]]”
- 315 יעקב ארמניא - https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Gittin.6.5.4
 316 [רבי יונה בוצריא – ויקיפדיה](https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Gittin.6.5.4): "נקרא על שם עירו, העיר הגדולה בוצרה שבחורן, בה התקיימה קהילה יהודית לאורך תקופת התלמוד."
- 317 [תולדות תנאים ואמוראים/ת' תנחום ביצריא – ויקיטקסט](https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Yevamot.8.2.6)
 On him see Assis, “Further”, p. 241 and f. 431.
- 318 רבי יעקב גבליא - https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Yevamot.8.2.6
 Guggenheimer translates that it's a toponymic surname: “from Gebal”.
- 318 רבי יוסי גלייא - [רבי יוסי גלייא](https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Berakhot.3.1.25): "אמורא ארץ ישראל בן הדור השלישי"
https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Berakhot.3.1.25
 יודן גלייה -
- 319 יושוע דרומיאי
 Jastrow, “גלייה”
 On him see Assis, “Further”, p. 229 and f. 297.
- יוסי דרומיאי
 On him see Assis, “Further”, p. 229 and f. 294.
- 320 יעקב דרומיאי - https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Taanit.2.1.2
 320 רבי יוחנן חיקוקיא
 Jastrow, “חיקוק”
 321 רבי שמעון לודיאי -
- 322 [תולדות תנאים ואמוראים/א' אבא סרונגיא – ויקיטקסט](https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Taanit.2.1.2)
 323 רבי יודן ענתונדריא
 Jastrow, “לודיאי”
 324 רבי חנינה ענתוניה
 Jastrow, “ענתונדריא”
 325 [רבי יוסי צידוניא – ויקיפדיה](https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Taanit.2.1.2)
 תשוו [רבי יוסי צידניא](https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Taanit.2.1.2) (הדגשות שלי): "אמורא ארץ ישראל **מציידן**", ובהערה: "בית ציידה הוא יישוב בחוף הצפוני של הכנרת."

קפודקיא³²⁶

Bar / Ben X

בר גופתא³²⁷בן קסרי³²⁸בר טבראי³²⁹בר מחסיא³³⁰בר מערבא³³¹בר עכברי³³²בר שונם³³³

Abba X

אבא סוראה³³⁴אבא צידוני³³⁵אבא קרטינאה / קרתיגניא³³⁶

Occupational Surnames

See Klein, p. 350.³³⁷

Jastrow, "קפודקיא" ³²⁶ https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Berakhot.4.1.28 - יודן קפודקיא

שמואל קפודקיא - https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Berakhot.2.6.5 ³²⁷
 רבי יצחק בר גופתא - [תולדות תנאים ואמוראים/גופתא – ויקיטקסט](https://www.sefaria.org/Bereishit_Rabbah.22.12) : "ונראה שהוא שם עיר [...]" ³²⁸

אבא יוסי בן קסרי - https://www.sefaria.org/Bereishit_Rabbah.22.12 ³²⁹

רבי לוליאני בר טבראי - https://www.sefaria.org/Bereishit_Rabbah.3.8 ³³⁰

[רבא בר מחסיא – ויקיפדיה](#) ³³¹

[תולדות תנאים ואמוראים/אבא בר מחסיא – ויקיטקסט](#)

[רבי תחליפא בר מערבא – ויקיפדיה](#) ³³²

רבי חנניא בר עכברי ³³³

Jastrow, "עכברי"

[רבי יוסטא בר שונם – ויקיפדיה](#) ³³⁴

On him see Assis, "Further", p. 241 and f. 432.

ראו ערכו בהיימן. ³³⁵

ראו ערכו בהיימן. ³³⁶

ראו ערכו בהיימן. ³³⁷

³³⁷ Discussed also in paper on patronymics that unlikely to be father's names. Cf. this list of Hebrew titles of professionals: [קטגוריה:בעלי מקצוע – ויקימילון](#). And cf. Beider, "Names" (esp. p. 791), that many of the very same occupational surnames are used in post-medieval period. Examples:

דיין, חזן, סופר, רופא, חייט, סנדלר

See also the Talmudic rabbinic occupations and descriptors discussed by Ornstein, such as:

גבאי (עמ' 614 ואילך); **חזן**; דיין; דרשן; סופר / לבלר; מקרי; משנה / משני; תנא; אמורא; פייטן; נשיא; מלמד; סגן הכהנים; פרנס; רב; חכם; תלמיד חכם; ריש מתיבתא; צדיק; גדול הדור; חבר; נחותי; ריש כלי; ריש דוכנא; ריש דמא; ריש פירקא.

Compare also this list: [קטגוריה:תארים ותפקידים יהודיים – ויקיפדיה](#)On *makri*, *mashni*, *tana*, *amora*, see Zusman:

יעקב זוסמן, "תורה שבעל פה" פשוטה כמשמעה: כוחו של קוצו של יו"ד", תשע"ט (נדפס לראשונה בתוך *מחקרי תלמוד* ג, תשס"ה, עמ' 209-384).

On the *tana* / *tanai*, see recently Moulie Vidas, "What is a tannay?", *Oqimta* 7 (2021). pp. 21-96.

Pattern - katal³³⁸

1. דיילא³³⁹
2. דיינא³⁴⁰
3. הבנאי³⁴¹
4. החזן³⁴²
5. הקצב
6. חייטא³⁴³
7. טבחא³⁴⁴
8. מלחא³⁴⁵
9. נגר / נגרא³⁴⁶
10. נפחא³⁴⁷
11. ספרא³⁴⁸
12. ציידא³⁴⁹

³³⁸ קטגוריה:קטל (משקל) - ויקימילון
³³⁹ אדא דיילא – המכלול : "רש"י ביאר את שמו כשם פרטי - אדא, ושם תואר - "דיילא" שפירושו שמש או ממונה, על שם תפקידו. במקום אחר פירש את תוארו כטבח. ייתכן ששמו הוא משורש דלה, על שם שהיה גבוה ו"מודלה" ביחס לציבור". ראו גם אורנשטין, עמ' 798.

³⁴⁰ ר' שמעון דיינא. מוזכר בירושלמי נדרים פרק ד' משנה ח', דף לח ע"ב.

³⁴¹ אבא יוסף הבנאי – ויקיפדיה

³⁴² רבי זינן החזן

https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Berakhot.4.1.33

https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Taanit.4.1.16

וראו ליברמן, תוספתא כפשוטה: https://www.sefaria.org/Tosefta_Kifshutah_on_Pesachim.3.11.4

³⁴³ חנן חייטא - https://www.sefaria.org.il/Avodah_Zarah.39a.15

³⁴⁴ זכיי טבחא - https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Megillah.4.1.10

³⁴⁵ אבדומא מלחא - https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Sukkah.2.5.5

https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Bava_Metzia.4.7.2

Means either "[the] salt-dealer" (Guggenheimer), or "[the] sailor" (Jastrow and Lieberman).

³⁴⁶ רבי אבין נגרא – ויקיפדיה

https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Avodah_Zarah.3.1.4 - אשייאן נגרא -

רבי אייבו בר נגרי – המכלול

³⁴⁷ רבי יצחק נפחא – ויקיפדיה . Klein p. 341: occupation. See the striking line of the Talmud:

פסחים קיד ע"א: "רבי יצחק בן אחא דשמעתא הוא רבי יצחק בן פנחס דאגדתא וסימניך (שמעו נא אחיי ורעיי)". ורש"י שם:

רבי יצחק ב"ר אחא דשמעתא - רבי יצחק סתם האמור באגדתא ר' יצחק בן פנחס הוא: שמעו נא אחיי - דשמעתא בן אחא:

R' Yohanan is called the nickname "bar Nafha" in a number of places, see Levin, p. 56:

רבי יוחנן נתכנה "בר נפחא" [...] ברש"י לסנהדרין צו ע"א: "נראה למורי דאביו של ר' יוחנן הוי נפחא ולהכי מיקרי 'בר נפחא', ואית דמפרשי 'בר נפחא' על שם יופיו".

See Ornstein, p. 466ff.

³⁴⁸ תולדות תנאים ואמוראים/א' אבונא ספרא – ויקיטקסט - גם יונתן ספרא

תולדות תנאים ואמוראים/ב/בר שלמיא ספרא

תולדות תנאים ואמוראים/ה/ר' המנונא ספרא – ויקיטקסט

תולדות תנאים ואמוראים/א/אפרים ספרא – ויקיטקסט

תולדות תנאים ואמוראים/א/אלעזר ספרא – ויקיטקסט

תולדות תנאים ואמוראים/א/ר' אביטל ספרא – ויקיטקסט

על אדם זה, ראו כאן: אביטל ספרא (מועד קטן יח ע"א): "נראה שצריך לגרוס ספרא בפ"א דגושה כלומר הספר, כמו במסכת שבת פרק א משנה ב: לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל. שהרי הדברים היחידים שמסר אותו תלמיד הם בעניני תספורת[...]. ראו שם.

³⁴⁹ תולדות תנאים ואמוראים/א/אדא ציידא – ויקיטקסט

13. קרא³⁵⁰

14. שמשא³⁵¹

Pattern - katlan³⁵²

1. דהבן³⁵³

2. הרחצן³⁵⁴

Pattern - kotel³⁵⁵

1. אומנא³⁵⁶

2. הדורש³⁵⁷

3. הסופר³⁵⁸

4. הרופא³⁵⁹

5. חופר שיחין³⁶⁰

Pattern - katol

1. גרוסה³⁶¹

2. כתובא³⁶²

3. משוחאה³⁶³

4. נחותא³⁶⁴

Jastrow: "קרא": Bible teacher.

³⁵⁰ [קטגוריה:רבי חנינא קרא – ויקיטקסט](#)

³⁵¹ [תולדות תנאים ואמוראים/א/אדא שמשא – ויקיטקסט](#)

³⁵² [קטגוריה:קטלן \(משקל\) - ויקימילון](#)

³⁵³ https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Gittin.4.6.3 יצחק דהבן -

However, cf. Pnei Moshe, that it's a toponym.

³⁵⁴ Klein p. 335, 338: nickname ("murderer").

³⁵⁵ [קטגוריה:קטל \(משקל\) - ויקימילון](#)

³⁵⁶ [אבא אומנא – ויקיפדיה](#)

³⁵⁷ אבא הדורש. ראו אורנשטיין, עמ' 840.

³⁵⁸ [רבי ישבב הסופר – ויקיפדיה](#). אורנשטיין, עמ' 1935.

³⁵⁹ [תודוס הרופא – ויקיפדיה](#)

³⁶⁰ [תולדות תנאים ואמוראים/ט/טוביה הרופא – ויקיטקסט](#)

אורנשטיין, עמ' 2314 ואילך.

³⁶⁰ [נחוניא חופר שיחין – ויקיפדיה](#)

ראו אורנשטיין, עמ' 1068 ואילך.

³⁶¹ https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Berakhot.1.1.29 רבי יעקב גרוסה -

Guggenheimer ibid. Translates the surname as occupational: "Rebbi Jacob the groats miller"

³⁶² רבי חנינא כתובא

Jastrow, "כתובא"

³⁶³ [תולדות תנאים ואמוראים/ב/ב/אדא משוחאה – ויקיטקסט](#)

³⁶⁴ [רב אדא משוחאה זצ"ל | ערוץ התורה](#): "בר אדא משוחאה אסברא לי" (עירובין נו, ב), ופירש רש"י: "משוחאה – מצוין תחומי העיר", ועל שם שהיה מודד, מכונה משוחאה. (מתוך אנציקלופדיה לבית ישראל)

³⁶⁴ רב אבדומה נחותא - [תולדות תנאים ואמוראים/ד/רב דימי](#)

Other

1. המתורגמן³⁶⁵
2. הנחתום³⁶⁶

Non-Semitic loanword

1. אסיא³⁶⁷
2. הלבּלר³⁶⁸
3. הסנדלר³⁶⁹
4. גלוּסטרָא³⁷⁰
5. הגמון³⁷¹
6. הסגן³⁷²
7. סגן הכהנים³⁷³
8. רעיא³⁷⁴

Other surnames

See [Surname - Wikipedia](#) > Occupational

[Epithet - Wikipedia](#):

"An epithet (from Ancient Greek ἐπίθετον (epítheton) 'adjective', from ἐπίθετος (epíthetos) 'additional'), also byname, is a descriptive term (word or phrase) known for accompanying or occurring in place of a name and having entered common usage."³⁷⁵

³⁶⁵ [רבי חוצפית המתורגמן – ויקיפדיה](#)

³⁶⁶ [רבי יהודה הנחתום – ויקיפדיה](#)

³⁶⁷ מניומי אסיא - <https://www.sefaria.org.il/Shabbat.133b.18>

[תולדות תנאים ואמוראים/ב/בנימין אסיא](#)

See [Rashash in Tractate Shabbat](#) who says they are the same, and one is a mistake. However, see earlier that בנימן = בנימין, so they are simply variants.

³⁶⁸ [נחום הלבּלר – ויקיפדיה](#). אורנשטיין, עמ' 1452 ואילך.

³⁶⁹ [רבי יוחנן הסנדלר – ויקיפדיה](#)

³⁷⁰ [רבי יהודה גלוּסטרָא – המכלול](#): "בדומה לכך, יש מי ששיער[7] שרבי יהודה כונה 'גלוּסטרָא' או 'קלוּסטרָא' על שם

קלוּסטר פניו היפות [...] יש אומרים שרבי יהודה גלוּסטרָא כונה כן על שם מקומו או מלאכתו".

[רבי יהודה "גלוּסטרָא" - מה זה?](#), מצטט מדור לשון במהדורת שטיינזלץ: "האיש העושה גלוּסטרָאות, בריחים. וכינוי זה ניתן אפוא לחכם זה שהיה חרש שעסק במלאכה זו". ראו שם.

³⁷¹ See examples in Levin, p. 51 footnote 34:

אגנטוס הגמון; אנטיגנס הגמון; קנטונינוס הגמון; קונטריקוס הגמון

³⁷² *Segan* is a Persian loanword. See, for example, Rosen-Tzvi:

ישי רזון צבי, "[מבוא למשנה](#)", בתוך מ' כהנא וכו' (עורכים), *ספרות חז"ל הארץ ישראלית: מבואות ומחקרים* (תשע"ח), עמ' 18 והערה 77.

³⁷³ [רבי חנינא סגן הכהנים – ויקיפדיה](#). אורנשטיין, עמ' 1900 ואילך.

³⁷⁴ [תולדות תנאים ואמוראים/ב/בנימין רעיא – ויקיטקסט](#)

Meaning, "the Shepherd" (רועה / רעיא)

³⁷⁵ On the name טובי as a generic epithet for a slave, see:

עדי בלוט, "[טבי עבדו של רבן גמליאל](#)", דרישה, 1, תשע"ו.

It should be pointed out that טובי is a fairly common name for Amoraim, see the charts in appendix.

Title

1. המלך / מלכא³⁷⁶
2. הנשיא / נשיאה³⁷⁷
3. כהן גדול³⁷⁸
4. ריש גלותא³⁷⁹

“Elder”, “Younger”, “Great”, “Small”³⁸⁰

הגדול³⁸¹
 הזקן³⁸²
 הקטן³⁸³
 זוטי³⁸⁴
 זותרתי
 זעירא³⁸⁵

³⁷⁶ תלמי המלך - תרגום התורה ליוונית - ויקיפדיה
 שבור מלכא - שאפור הראשון - ויקיפדיה
 אזגור / איזגדר מלכא - תולדות תנאים ואמוראים/א/אזגור או איזגדר מלכא - ויקיטקסט
³⁷⁷ רבי יהודה הנשיא - ויקיפדיה
 על התואר נשיא, ראו שרמר, "עולמם", עמ' 567: "במקורות התנאים אין [רבן גמליאל] מכונה [נשיא] בשום מקום". ובהערה 137: "אפילו לגבי רבי יהודה הנשיא לא נאמר בשום מקור ארץ-ישראלי שהוא היה 'נשיא'".
 רבי יהודה נשיאה - ויקיפדיה
³⁷⁸ רבי ישמעאל בן אלישע כהן גדול - ויקיפדיה
 יוחנן כהן גדול - ויקיפדיה . אגב, ראו שם דיון אם "יוחנן כהן גדול" הוא ינאי המלך (מבית חשמונאי), או אדם אחר.
³⁷⁹ עוקבן בר נחמיה ריש גלותא - המכלול
 רב נחמיה ריש גלותא - המכלול
 אבא מרי ריש גלותא - המכלול
 יצחק ריש גלותא - המכלול
 רב הונא ריש גלותא - https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Kilayim.9.3.8
 אורנשטיין, עמ' 2220 ואילך.

³⁸⁰ On surnames related to age, see Klein, p. 350. On surnames related to "Great", cf. [List of people known as the Great - Wikipedia](#) > "Jewish".

³⁸¹ רבי חייא הגדול - https://www.sefaria.org/Bereishit_Rabbah.96.5 . ראו [רבי חייא - ויקיפדיה](#) : "רבי חייא (נקרא גם רבי חייא הגדול או חייא רובא) היה חכם מפורסם, שחי בדור המעבר בין התנאים לאמוראים, בסוף המאה השנייה לספירה". אורנשטיין, עמ' 697.
³⁸² הלל הזקן - ויקיפדיה
 שמאי הזקן - ויקיפדיה
 רבן שמעון בן גמליאל הזקן - ויקיפדיה
 תולדות תנאים ואמוראים/נ/נחום הזקן (תנא דברייתא) - ויקיטקסט
 ראו אורנשטיין ערך "זקן", עמ' 954 ואילך.
³⁸³ שמואל הקטן - ויקיפדיה
 תולדות תנאים ואמוראים/ח/חוני הקטן - ויקיטקסט
³⁸⁴ רב המנונא זוטי - המכלול
 הונא זוטי - <https://www.sefaria.org.il/Beitzah.29b.4>
 רבה זוטי - <https://www.sefaria.org.il/Menachot.31b.2>
 רבינא זוטי - <https://www.sefaria.org.il/Ketubot.100b.18>
³⁸⁵ תולדות תנאים ואמוראים/א/אלעזר זעירא - ויקיטקסט
 תולדות תנאים ואמוראים/א/אושעיא זעירא דמן חבריא - ויקיטקסט
 תוספות חולין יב ע"ב, על אושעיא זעירא דמן חבריא: "דמן חבריא. שם מקום כדאמרינן בבראשית רבה אבימי חבריא מבקר בישיא הוה".

ינוקא

סבא³⁸⁶קשישא³⁸⁷רבא³⁸⁸רבה³⁸⁹

Surnames Related to Personal Status, Personality, and Physical Traits

Personal status

גורא / גוריא³⁹⁰ / גיריא³⁹¹ / הגר / הגיורת³⁹²

According to Tosafot, his name was Oshaya the Younger.

ינאי זעירא - https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Berakhot.3.1.15
Guggenheimer ibid., f. 65, translates and glosses: "Rebbi Yannai the younger - An Amora of the fourth Galilean generation; so called to distinguish him from Rebbi Yannai, the teacher of Rabbi Johanan."

³⁸⁶ רב המנונא סבא (אמורא) – ויקיפדיה

רב ייבא סבא – ויקיפדיה

קטגוריה:רבה בר חנינא סבא – ויקיטקסט

שמואל סבא חמוה דרב שמואל בר אמי – המכלול

קטגוריה:שמואל סבא חתניה דרבי חנינא – ויקיטקסט

רבין סבא – המכלול

רב אחא סבא – המכלול

רב אויא סבא מפומבדיתא (היימן, א, עמ' 108)

רב יימר סבא - <https://www.sefaria.org.il/Ketubot.53a.5>

רב פפא סבא - <https://www.sefaria.org.il/Menachot.33b.12>

אורנשטיין, עמ' 1871 ואילך.

³⁸⁷ אב"י קשישא – המכלול

אבא קשישא (ראו היימן בערכו)

אורנשטיין, עמ' 2205.

³⁸⁸ אבא סלא רבא (ראו היימן בערכו).

³⁸⁹ מר זוטרא רבה – המכלול

ר' אושעיה / הושעיה רבה (היימן, א, עמ' 110).

רבי חייא רבא - https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Shabbat.16.1.4

אורנשטיין, עמ' 2259 ואילך.

³⁹⁰ איסור גורא – המכלול

See [יהודה בן גרים – ויקיפדיה](#):

"בתלמוד ירושלמי מובאים מאמרים של חכם בשם רבי יודן גוריא או רבי יודן בר גוריא, שיש המזהים אותו עם רבי יהודה בן גרים המוזכר בבבלי מסכת מועד קטן".

[שמעון בר גורא – ויקיפדיה](#)

Cf. [קטגוריה:גרים במשנה ובגמרא – ויקיפדיה](#)

³⁹¹ רבי יודן גיריא - [רבי יודן \(יהודה\) גיריא](#): "לפי סוקולוף תרגום המילה 'גיריא' אינו ברור. הוא מעלה אפשרות כי מדובר בגוי (ערך 'גירי', עמ' 128). אפשר כי מדובר ברבי יהודה בן גרים הנזכר בבבלי שבת לג ע"ב (קרנן העדה על הדף), ואפשר כי כונה כך כיוון שהוריו התגיירו (רש"י על בבלי שבת לג ע"ב). לפי עלי תמר (על המקום) רבי יודן מכונה גיריא כיוון שהיה גר, יש אומרים שאימו התגיירה, ויש אומרים שהוריו התגיירו."

³⁹² עקילס הגר – ויקיפדיה

אונקלוס – ויקיפדיה

[תולדות תנאים ואמוראים/ב/בלוריא הגיורת – ויקיטקסט](#)

הכהן³⁹³הלוי³⁹⁴נזירא³⁹⁵

Personality

Klein, p. 350.

החסיד³⁹⁶חסידא³⁹⁷הצדיק³⁹⁸הצנוע³⁹⁹הרשע⁴⁰⁰רמאה⁴⁰¹

Physical trait

Klein, p. 350.

אלם⁴⁰²אריכא⁴⁰³רבי יוסי הכהן – ויקיפדיה³⁹³

רבי ברכיה הכהן - רבי ברכיה – ויקיפדיה: "רבי ברכיה מכונה לעיתים "הכהן""
 יוסף הכהן - יוסף הכהן – ויקיפדיה: "יוסף הכהן (תנא) – תנא בדור השני, שמעשיו מזכרים בתלמוד הבבלי והירושלמי".

למשל: https://www.sefaria.org/Mishnah_Challah.4.11

תולדות תנאים ואמוראים/א/ר' אבין הלוי – ויקיטקסט³⁹⁴

רב יהודה הלוי - רבי יהודה בר שלום – ויקיפדיה: "הוא זהה עם רבי יהודה הלוי הנזכר פעמים רבות במדרש תנחומא"

רבי שמעון בן (בר) נזירא (רבי נזירה)³⁹⁵

ר' לוי בר נזירא. ראו אורנשטיין, עמ' 1776 ואילך.

קטגוריה:רבי יוסי החסיד – ויקיטקסט³⁹⁶

רב עמרם חסידא – ויקיפדיה³⁹⁷

אבא תחנה חסידא – ויקיפדיה

רב יהודה אחוה דרב סלא חסידא – ויקיפדיה

רבי שמעון חסידא – ויקיפדיה

מר זוטרא חסידא – המכלול

שמעון הצדיק – ויקיפדיה³⁹⁸

בנימין הצדיק – ויקיפדיה

אורנשטיין, עמ' 2194 ואילך.

קטגוריה:שמעון הצנוע – ויקיטקסט³⁹⁹

קווינטוס טיניאוס רופוס – ויקיפדיה. ראו שם: "בתלמוד בבלי [...] הוצמד לו הכינוי "רשע" ו"שחיק עצמות" - כלומר, איחול למחיקת זכרו ולשחיקת עצמותיו. בתלמוד ירושלמי מזכר שמו "טונוס טרופוס".

טיטוס – ויקיפדיה. בבלי גיטין נו ע"ב נקרא "טיטוס הרשע".

קטגוריה:אבין רמאה – ויקיטקסט. דברים רבה ד, ח: "מעשה בריש לקיש שהלך לבצרה והיה שם אדם אחד נקרא אבין רמאה ולא שהיה רמאי ח"ו אלא שהיה מרמה במצות [...]". אורנשטיין, עמ' 2335 ואילך.

רבי יהושע בן אלם – המכלול⁴⁰²

Klein p. 330: nickname, meaning "mute".

תולדות תנאים ואמוראים/ס/סבטא בן אלם – ויקיטקסט

Rashi interprets that אלם is a place. But it's more likely that it means mute. Especially since the story there portrays him as making an elementary mistake (worshipping Pe'or by mistake).

אבא אריכא - רב (אמורא) – ויקיפדיה⁴⁰³

⁴⁰⁴ חגרא

⁴⁰⁵ חריך שקיה

⁴⁰⁶ ננס

⁴⁰⁷ סמוקא / סומקא

⁴⁰⁸ סריסא

⁴⁰⁹ קטנים

⁴¹⁰ קרחנאה

שפיר-נאה

Surnames with Unclear Etymology

Many of the surnames in this section are explained in the Talmud as epithets based on stories that occurred. However, it is likely that many of these are folk etymologies.⁴¹¹

⁴¹² ברדלא

⁴¹³ בלוטה / בלוטה

Klein, p. 326, ff. 4. See Ornstein, p. 369ff.

[תולדות תנאים ואמוראים/א/רב אחא אריכא – ויקיטקסט](#)

⁴⁰⁴ אבא חגרא (ראו ערכו בהיימן).

בן חגרא / חגרא / גמדא

Klein, p. 326, ff. 4.

[רבי יהודה בן אגרא איש כפר עכו, ראו: רבי שמעון בן יהודה – ויקיפדיה](#)

Klein p. 330: nickname (lame).

⁴⁰⁵ אורנשטיין, עמ' 2175 ואילך.

⁴⁰⁶ בן ננס

⁴⁰⁷ רבי טיפה / טיפי סמוקה - [תולדות תנאים ואמוראים/ט/ר' טיפי \(או ר' טיפי\) סמוקה – ויקיטקסט](#)

[רבי אבא סמוקא – המכלול](#): "וכן: רבי אבא האדמוני, אבא סמוקיד"

אורנשטיין, עמ' 1921.

⁴⁰⁸ ראו מרגליות, "לחקר", עמ' 1, על לוי סריסא (הדגשות שלו): "ר' לוי סריסא המוזכר בירושלמי ביצה פ"ב ה"ה [...] שנקרא לוי סריסא על שהמשיל בסריס".

But it seems more likely that this person named Levi was given the epithet סריסא, because he was impotent (=סריס). And the answer referenced an impotent person, because Levi was one. In any case, Marguliyot there, p. 7, argues that Chajes is misreading, and סריסא is not part of the name at all.

⁴⁰⁹ [אבא שאול \(תנאים שונים\) – ויקיפדיה](#): אבא שאול בן קטנים: "יש משערים כי הכינוי קטנים וננס בעלי משמעות זהה וכי מדובר באותו תנא."

⁴¹⁰ [תולדות תנאים ואמוראים/א/רב אדא קרחנאה – ויקיטקסט](#)

[תולדות תנאים ואמוראים/ק/קרחנאה – ויקיטקסט](#): רב אחא קרחנאה; יעקב קרחנאה; רב אדא קרחנאה

Maybe it means "bald", same as surname קרחא ?

⁴¹¹ Cf. also the interesting surnames of the early Hasmoneans, also of unclear etymology:

יהודה המכבי; יונתן הוופסי; שמעון התרסי.

⁴¹² [אבא כהן ברדלא – ויקיפדיה](#): "השם 'ברדלא' הוא צירוף של 'בר דלא', ובכמה מקומות הוא מוזכר 'אבא כהן בן דליה'.

קיים ספק אם זהו שם אביו או שם מקומו - 'ברדלה'."

[רב אחא ברדלא – ויקיפדיה](#)

[תולדות תנאים ואמוראים/כ/בר דליה](#): "[...] מזה נראה ש[בר דליה] שם מקום."

See Guggenheimer, https://www.sefaria.org.il/Jerusalem_Talmud_Eruvin.6.8.8, f. 157: "In the Babli 49a the people of ברדינא ("town of roses", which in the opinion of S. Liebermann is the same as ברדליה by a common change of letters ו-ב, נ-ל, א-ה) [...]"

⁴¹³ ר' שמעון בלוטה. מוזכר בירושלמי פסחים פרק ד הלכה א: "ר' יעקב בר אחא ר' שמעון בלוטה בשם ר' חנינה".

גנזכייה / סקסנאה / גנוביא⁴¹⁴

דבורא⁴¹⁵

דיהבא⁴¹⁶

דסופפתה⁴¹⁷

דקונתיה⁴¹⁸

דצוציתא⁴¹⁹

הנזוף / נזיף⁴²⁰

הקפר⁴²¹

זוגא⁴²²

חסמא⁴²³

ירחינאה⁴²⁴

מקשאה⁴²⁵

סנוותאה⁴²⁶

⁴¹⁴ תולדות תנאים ואמוראים/ב/בנימין גנזכייה – ויקיטקסט . ראו "בנימין גנזכייה – מנימין סקסנאה", תרביץ, כרך ס, חוברת ג (ניסן-סיון תשנ"א), עמ' 439-441.

⁴¹⁵ שמלאי דבורא. ראו מרגליות, "לחקר", עמ' ה, בשם מהר"ץ חיות בספרו מבוא התלמוד פרק י"ז (ההדגשות של מרגליות): "ואמר ר' שמלאי דבורא וכדברך עשיתי, שנקרא דבורא [ראה ק"ע שם: ר"ש דבורא, כך שמו] על שם שדרש על המקרא וכדברך עשיתי". ומרגליות, עמ' ז, טוען ש"דבורא" אינו חלק מהשם בכלל.

⁴¹⁶ יצחק דיהבא - https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Beitzah.1.9.3

Guggenheimer translates: "Isaac Gold" (sic!). Maybe the same person as דהבן . יצחק דהבן Brought in section "Occupational".

⁴¹⁷ רבי שמואל דסופפתה - https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Sanhedrin.2.2.6

רבי שמואל דסופפתה: "למשמעותו של הכינוי הסברים שונים: א. לפי פני משה, זהו שם מקום, אולם בספרי גיאוגרפיה של אותה התקופה לא ידוע על מקום בשם זה. ב. היימאן מצוין כי לפי המקבילה בירושלמי, מסכת ברכות (ראו לעיל מ"מ) שמו רבי שמעון דתוספתא. ג. יש אפשרות כי הכינוי משמעו מביא תוספת למשנה ולהשתלשלות ההלכה (ח' אלבק, מחקרים בברייתא, עמ' 61 – 62; אורבך, ההלכה, עמ' 13 הערה 13).

⁴¹⁸ תולדות תנאים ואמוראים/ג/גמליאל דקונתיה – ויקיטקסט

Heiman says that it's a toponym. Guggenheimer translates it as "[the] older", so equivalent to the Hebrew הזקן:

https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Nedarim.10.8.8

See also Jastrow, "קונתיה", and see:

עסיס, "עוד", עמ' 269.

⁴¹⁹ נתן דצוציתא – המכלול

⁴²⁰ יוחנן [בן] הנזוף. ראו ליברמן https://www.sefaria.org/Tosefta_Kifshutah_on_Shabbat.13.2.4; אורנשטיין, עמ' 1773.

⁴²¹ אורנשטיין, עמ' 2192.

⁴²² תולדות תנאים ואמוראים/ג/גמליאל זוגא – ויקיטקסט. ראו האשכול כאן: גמליאל זוגא - פורום אוצר החכמה. בין היתר: "בבלי הוא לא נזכר. ואין שום קשר בינו לבין רבי גמליאל הנשיא [...] השם זוגא מופיע כמה פעמים בירושלמי בקשר לממונה על המעשרות, תהית האם משהו מעיר על כך, ואולי זה היה כינוי בזמנם לממונה על המעשרות."

See also:

עסיס, "עוד", נספח ד, עמ' 269, 270 ("טען רבינוביץ ששני גמליאל זוגא היו[...]").

⁴²³ רבי אלעזר חסמא – ויקיפדיה. ראו באריכות באורנשטיין, ערך "חסמא", עמ' 1186 ואילך. ראו גם מרגליות, "לחקר", עמ' ה, בשם ספר היוחסין וספר סדר הדורות (הדגשות שלו): "נקרא 'חסמא' על שיש לו הלכה בחסימה".

⁴²⁴ שמואל (אמורא) – ויקיפדיה. אורנשטיין, עמ' 1365 ואילך

⁴²⁵ אפרים מקשאה – המכלול: "הכינוי 'מקשאה' ניתן לו משום שהיה שומר קישואים, או משום שהיה מרבה להקשות קושיות. הרב ראובן מרגליות העלה השערה שנקרא כן מפני שהיה מקיש על דלתות בני אדם כדי להעירם לתפילת שחרית.";

תולדות תנאים ואמוראים/א/אפרים מקשאה – ויקיטקסט

אורנשטיין, עמ' 1620 ואילך.

⁴²⁶ קטגוריה:אבימי סנוותאה – ויקיטקסט

סתימתאה⁴²⁷
 קומאיסה⁴²⁸
 קמטריא⁴²⁹
 קסקסאה⁴³⁰
 קרא⁴³¹
 קורייה⁴³²
 רישבא⁴³³
 תוספאה⁴³⁴
 תורתייא⁴³⁵
 תנורא⁴³⁶

House names

House in the sense of "A dynasty; a family with its ancestors and descendants, especially a royal or noble one."⁴³⁷ See Klein, pp. 345-349. and on.

בי בר א⁴³⁸
 בי רבי א

Ed. Steinzaltz interprets that it's a toponym: "מן המקום סנוותה". However, no such place is known from elsewhere.

אורנשטיין, עמ' 1972.⁴²⁷
 שלום קומאיסה – ויקיפדיה⁴²⁸
 רבי שמעון קמטריא⁴²⁹
 טגוריה:רב יצחק קסקסאה – ויקיטקסט⁴³⁰

<https://www.facebook.com/talmudandarchaeology/photos/a.1405875379914102/6600379637130291/>
(9-Sep-2020):

"ב"צ רזנפלד הציע לזהות את קוסקוס כמקום מושבו של חכם בשם "רבי יצחק קסקסאה", ברכות נא ע"א"⁴³¹
 רבי חנינא קרא. תענית כז ע"ב: "והאמר רבי חנינא קרא צער גדול היה לי אצל ר' חנינא הגדול ולא התיר לי לפסוק אלא לתינוקות של בית רבן הואיל ולהתלמד עשויין". ורש"י שם: "ר' חנינא קרא – שהיה בעל מקרא ויודעה בגירסא ובקי בטעמיה:".
 אורנשטיין, עמ' 2198 ואילך.⁴³²

רבי אבא בר חליפא קרויא - ראו [אבא בר קורייה – ויקיפדיה](#)

Maybe same as קרא, meaning expert in Bible?

טגוריה:טבי רישבא – ויקיטקסט. ראו אורנשטיין, עמ' 2334 ואילך.⁴³³
 רבה תוספאה – ויקיפדיה. אורנשטיין, עמ' 2395.⁴³⁴

⁴³⁵ [רבי חנינא תורתיא – ויקיפדיה](#): "הכיניו שנוסף לשמו, "תורתיא", שובש בתלמודים השונים בצורות רבות: בתלמוד הבבלי כונה "טריטאה", "טירתא", "טירנאה", או "תריתאה", ובתלמוד הירושלמי כונה "תורתיא", "תירתא", "תורתייה", או "תרתיה". רש"י במסכת מנחות כתב, שכיניו זה ניתן לרבי חנינא על שם המקום בו הוא התגורר, שנקרא "טוראתא". ישעיהו פרס הוגה שם זה בתור "תִּירָה", ומזהה אותו כעיריה העתיקה א-טירה בגליל, במקום בו ממקומת כיום העיר טירת כרמל [...]. השינויים הרבים בכינויו של רבי חנינא בין שני התלמודים, גרמו לרב יחיאל היילפרין בספרו סדר הדורות לומר שבמדובר בשני אמוראים שונים: רבי חנינא טריטאה תלמידו של רבי יוחנן המוזכר בתלמוד הבבלי, ורבי חנינא בן תורתא המוזכר בתלמוד הירושלמי [...]."

ראו גם [רבי יוחנן בן תורתא – ויקיפדיה](#)

⁴³⁶ [תולדות תנאים ואמוראים/א/אמי תנוראה – ויקיטקסט](#); אורנשטיין, עמ' 2448 ואילך.

⁴³⁷ [house - Wiktionary](#), noun, sense #9.

⁴³⁸ See [here](#) (bolding mine):

"במקומות רבים מצינו בגמרא שרגילים היו לנקוב בשם המשפחה שנקטו לדוגמא. במסכת גיטין דף יד ע"א: "כגון הני דבי בר אלישיב דכפתי ושקלי לאלתר". מסכת בבא בתרא דף כט ע"א: "כגון הני דבי בר אלישיב דקפדי אפילו אמאן דחליף אמיצרא דידהו". וכן דבי בר סיסין, דבי בר מריון, דבי בר חשו, דבי בר צרצור, דבי בר ציתאי."

בית א⁴³⁹בני א⁴⁴⁰

House names of Kohanim

See Tal, vol. 4, intro, on family names of Kohanim.⁴⁴¹

בית אבטינס⁴⁴²בית ביתוס⁴⁴³בית גרמו⁴⁴⁴בית חוניו⁴⁴⁵בית קמחית⁴⁴⁶בית קתרוס⁴⁴⁷בר אלישיב⁴⁴⁸

⁴³⁹ תולדות תנאים ואמוראים/ב/בית צריפה – ויקיטקסט . ראו בן-ציון לוריא, "בן ציון ומשפחת בית צריפה", בית מקרא, כרך ח, חוברת ג-ד (יח-יט) (אדר תשכ"ד), עמ' 176-186.

And see in next section all the house names of Kohanim.

⁴⁴⁰ [בני בתירה – ויקיפדיה](#)

[בני רוכל – ויקישיבה](#)

Cf. [Banu \(Arabic\) - Wikipedia](#) : "Banu is Arabic for "the children of" or "descendants of" and appears before the name of a tribal progenitor. The English counterpart would be "House of" [...] "Bani Israel" is a common Arabic word for the children of Israel; a Quranic chapter is named so. The term itself is very close to its Hebrew counterpart: B'nei Yisrael' (בני ישראל)."

⁴⁴¹ She points out that ביתוס and ביתוס are not native Hebrew names, etymologically-speaking.

⁴⁴² [בית אבטינס – ויקיפדיה](#)

⁴⁴³ [בית ביתוס – ויקיפדיה](#)

⁴⁴⁴ [בית גרמו – ויקיפדיה](#)

⁴⁴⁵ [בית חוניו – ויקיפדיה](#)

⁴⁴⁶ [בית קמחית – ויקיפדיה](#)

⁴⁴⁷ [בית קתרוס \(כהונה גדולה\) – ויקיפדיה](#)

⁴⁴⁸ [בר אלישיב – ויקיפדיה](#)

Analysis of Given Names

Given Names and Fathers' Names

Given names, by frequency⁴⁴⁹

Names of rabbis in Hazal are around a third Hebrew, two-thirds Aramaic (see Ilan). And this includes the Mishnah, where a far higher percentage of names are of Hebrew origin. So in the Talmuds, the percentage of names of Aramaic origin are even higher than two-thirds.⁴⁵⁰

There are only very few Greek (even in the Jerusalem Talmud) or Iranian names (even in the Babylonian Talmud).

pivot first_name	count	#	etymology	Ilan, vol. 4, pg. 46, ranking	father's name number	tal - etymology
אבא	179	1	aramaic - relative	1	1	aramaic - relative
אחא	87	2	aramaic - relative	8	7	aramaic - relative
אלעזר	80	3	hebrew		25	biblical
הונא	74	4	aramaic	4	13	aramaic
אדא	48	5	aramaic	5	15	aramaic
יהודה	32	6	hebrew	13	6	
כהנא	30	7	aramaic	19	18	
תנחום	28	8	hebrew			
אבין	28	9	aramaic	10	2	
אמי	27	10	aramaic	12	11	
שמעון	22	11	hebrew	3 - total	39	
דימי	21	12	aramaic		#N/A	

⁴⁴⁹ Source of charts: Toldot Tanaim Veamoraim, as transcribed in Wikisource - Hebrew:

[תולדות תנאים ואמוראים – ויקיטקסט](#)

Mostly missing "zayin", "lamed", "mem", "ayin", "peh", "resh", "shin" (as of 22-Jan-22).

⁴⁵⁰ Interestingly, despite the primary influence of Talmud on rabbinic Judaism, no Aramaic name seems to have been used in any significant way past the Talmudic and Geonic periods. The one exception would be "Abba", the most popular name in the Talmud. However, that might not be an exception, as according to Klein (p. 326) Abba is a shortening of the Hebrew name Abraham. This can be contrasted with Hebrew names first used in the Mishnah, such as Meir and Akiva. (For a discussion of the name Meir, and Talmudic wordplay on it, see Levin, pp. 45-48. See also Ornstein, p. 1461ff. For the etymology of the name Akiva, see Lawson, "Personal", p. 14: "Jacob becoming Yehoaqab > Aqabiah > Akiva".) And compare also Yiddish (esp. animal) names translated to Hebrew, that became popular: Ze'ev, Tzvi, Aryeh, Dov, Chayim.

See this list of common Hebrew names, from all periods:

https://en.wiktionary.org/wiki/Category:Hebrew_given_names

תחליפא	19	13	aramaic	19	24
אסי	19	14	aramaic		#N/A
יוסי	18	15	hebrew		19
איסי	18	16	aramaic		
אבימי	18	17	aramaic		
ברכיה	17	18	hebrew		53
אידי	17	19	aramaic		37
גמליאל	16	20	hebrew		35
ביבי ⁴⁵¹	16	21	aramaic		
יצחק	15	22	hebrew	6	9
חנינא	15	23	aramaic		12
בנימין	14	24	hebrew		54
רבין	12	25	aramaic		
סימון	12	26	aramaic		
חייא	12	27	aramaic	8	5
אושעיא	12	28	aramaic		
אבהו	12	29	aramaic		
אבדימי	12	30	Greek ⁴⁵²		57
סמא	11	31	aramaic		#N/A
נחום	11	32	hebrew		
חזקיה	11	33	hebrew		
אביי	11	34	aramaic		38
רבה	10	35	aramaic		#N/A
יוחנן	10	36	hebrew		#N/A
דוסתאי	10	37	Greek ⁴⁵³		#N/A
אליעזר	10	39	hebrew		#N/A
שמואל	9	41	hebrew	2	28

⁴⁵¹ It is possible that this name is in fact Hebrew, and is the same as the late biblical name "Bevai", in the books of Ezra and Nehemia. For example:

עזרא ח, יא: ומבני בְּבַי זְכַרְיָה בֶן-בְּבַי וְעַמּוֹ עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה הַזְּכָרִים:

See [רַב בִּיבִי – וִיקִיפֵדְיָה](#), footnote 1:

“השם בְּבַי מצוי בתנ"ך (עזרא, ב', י"א ועוד), ויש מסורות שניקדו בהתאם את שם האמורא רב בְּבַי, על פי מסורת ניקוד אחרת שם האמורא מנוקד בְּבַי. ראו שרגא אברמסון, "לחקר הערוך", לשוננו לז (תשל"ג).”

Cf. the roughly contemporary Syriac Christian name "Babai" (spelled in Syriac Aramaic as בבי = ܒܒܝ):

[Babai the Great - Wikipedia](#) ; [Babai of Seleucia-Ctesiphon - Wikipedia](#)

⁴⁵² See Jastrow, "אבדימי".

⁴⁵³ See [Jastrow](#). "דוסתאי".

תנחומא	8	42	aramaic		#N/A	
יהושע	8	43	hebrew		#N/A	
טובי	8	44	aramaic			33
גידל	8	45	aramaic			
איבו	8	46	aramaic			
ירמיה	7	48	hebrew			23
הושעיא	7	49	hebrew			
דוסא	7	50	Greek ⁴⁵⁴			
אלעאי	7	51	aramaic		#N/A	
יוסף	6	52	hebrew	3		10
טוביה	6	53	hebrew		#N/A	
אשי	6	54	aramaic			36
איקא	6	55	aramaic			
רמי	5	56	aramaic		#N/A	
ספרא	5	57	aramaic			
ישמעאל	5	58	hebrew			
יעקב	5	59	hebrew	15		3
טביומי	5	60	aramaic			
חנן	5	61	hebrew			
חוניא	5	62	aramaic			
חונה	5	63	aramaic		#N/A	
בנאה	5	64	aramaic		#N/A	
אלכסנדרי	5	65	greek		#N/A	
אימי	5	66	aramaic			
אחי	5	67	aramaic	8		
אחדבוי	5	68	aramaic		#N/A	
רבא	4	69	aramaic			41
קטינא	4	70	aramaic			29
נחמיה	4	71	hebrew			
יונתן	4	72	hebrew		#N/A	
חנניה	4	73	hebrew	10		50
חנא	4	74	aramaic			

⁴⁵⁴ Jastrow, "דוסא".

גוריון	4	75	hebrew		
--------	---	----	--------	--	--

Fathers' names, by frequency

Not all “patronyms” are in fact names of fathers. Many are surnames. For example, in the name שמעון בן שטח. See on this Ilan in her intro.

Highlighted yellow below are cases where a name is quite common as a “patronym” (in the broad sense, of any name where the construction is “son of X”), but relatively rare as a first name. This might indicate that this is not actual the father’s name, but is a different type of surname.

A speculation, based on analysis:

Theory as to why gemara came up with idea of "ten sons of rav papa": based on analysis, "Pappa" and "Pappi" are very common as patronyms, but very uncommon as personal names. Maybe they're in fact not names of the father, but a nickname? It is true that Ilan identifies the names Papa-Papi as Iranian, and lists 22 people with these names (the last one from a seal and not from the Bavli). Of the 21 rabbis listed, for 11 it is not a patronym.⁴⁵⁵ However, despite this, the name “Pappa/Pappi” as a first name seems to be far less common than as a patronym.⁴⁵⁶

pivot father_name	count	first name number	etymology	Ilan, vol. 4, pg. 46, ranking	#	tal - etymology
אבא	59	1	aramaic - relative	1	1	
אבין	19	9	aramaic	10	2	
יעקב	14	59	hebrew	15	3	
חמא	13	94	aramaic - relative	17	4	
חייא	13	27	aramaic	8	5	
יהודה	12	6	hebrew	13	6	
אחא	12	2	aramaic - relative	8	7	
פפא	11	121	aramaic		8	iranian
יצחק	11	22	hebrew	6	9	
יוסף	10	52	hebrew	3	10	
אמי	10	10	aramaic		11	
חנינא	9	23	aramaic		12	

⁴⁵⁵ Thanks to Tal Ilan for pointing this out to me, in an email.

⁴⁵⁶ On the name “Pappa”, Ilan posits that it’s Iranian. [Wikipedia's entry about Odaenathus](#) / פפא בר נצר – cites an opinion that it's Latin or Greek (in footnote 4).

הונא	8	4	aramaic	4	13
ביזנא	8	156	aramaic		14
אדא	8	5	aramaic	5	15
פפי	7	245	aramaic		16
מניומי	7	#N/A	aramaic		17
כהנא	7	7	aramaic	19	18
יוסי	7	15	hebrew		19
חיננא	7	341	aramaic		20
שילא	6	115	aramaic		21
נתן	6	131	hebrew	16 - total	22
ירמיה	6	48	hebrew		23
תחליפא	5	13	aramaic	19	24
אלעזר	5	3	hebrew		25
אהבה	5	81	hebrew		26
אבינא	5	180	aramaic		27
שמואל	4	41	hebrew	2	28
קטינא	4	70	aramaic		29
מנחם	4	132	hebrew		31
לוי	4	87	hebrew		32
טובי	4	44	aramaic		33
זבדא	4	#N/A	#N/A		34
גמליאל	4	20	hebrew		35
אשי	4	54			36
אידי	4	19	aramaic		37
אביי	4	34	aramaic		38
שמעון	3	11	hebrew		39
שאול	3	#N/A	#N/A		40
רבא	3	69			41
עוקבא	3	124			43
נחמני	3	#N/A			44
מתנה	3	292			46
יודן	3	320			48
חסדא	3	137			49

חנניה	3	73	10	50
זעירא	3	#N/A		51
ברכיה	3	18		53
בנימין	3	24		54
אלישיב	3	485		55
איהי	3	503		56
אבדימי	3	30		57
תדאי	2	194	Aramaic ⁴⁵⁷	
שמעיה	2	114		
שמאי	2	#N/A		
שלום	2	#N/A		
שימי	2	82		
רחבה	2	203		
פנחס	2	122		
פדת	2	247		
עזריה	2	#N/A		
עולא	2	125		
סחורה	2	85		
מתיא	2	293		
מרתא	2	#N/A		
מרימר	2	295		
מנוח	2	#N/A		
מהללאל	2	#N/A		
ישמעאל	2	58		
יפת	2	#N/A		
יחזקאל	2	315		
יהוצדק	2	#N/A		
טביומי	2	60		
חנן	2	61	14	
חנילאי	2	#N/A		
חנא	2	74		

⁴⁵⁷ Jastrow, "תדאי": Thaddeus. [Thaddeus - Wikipedia](#): "Thaddeus (Latin Thaddaeus, Ancient Greek Θαδδαῖος Thaddaios, from Aramaic תדי Ṭaday) is a male given name."

חלפתא	2	340			
חילפיי ⁴⁵⁸	2	#N/A			

Greek and Latin names - Jews

1. אבדימי / אבדומא / אבדימוס⁴⁵⁹
2. אבטולוס / אבטולמוס⁴⁶⁰
3. אבמכיס / אבמכוס⁴⁶¹
4. אגריפס
5. איסכולסטיקא⁴⁶²
6. אלכסא⁴⁶³
7. אלכסנדר
8. אנדריי⁴⁶⁴
9. אנטיגנוס
10. אריסטובולוס
11. דוסא
12. דוסתאי
13. הורדוס
14. הרכינס
15. וולס⁴⁶⁵

⁴⁵⁸ ראו גם תלמידי ישו: [יעקב בן חלפי – ויקיפדיה](#) (son of Alphaeus) ; [מתי – ויקיפדיה](#) - "מתי בן חלפי או לוי".

[Matthew the Apostle - Wikipedia](#):

"In passages parallel to Matthew 9:9, both Mark 2:14 and Luke 5:27 describe Jesus's calling of the tax collector Levi, the son of Alphaeus".

Compare the name "Ifa" that appears in Talmud Bavli:

[אילפא – ויקיפדיה](#)

And see Levin, "Midrashei", p. 41, and bibliography there:

"כאן מדרש שם כפול בשמו (שבתלמוד ירושלמי נקרא "חילפיי" או "אילפיי") כש"אילפא" פירושו "לימוד" וגם "ספינה". בזה מתחדד היחס והעימות המדומה בין לימודו ליציאתו למסחר (בספינה, כדרך התגרים, לרוב במקורות).

See, also, variations of the name "Halfa" here:

[אבא בר קורייה – ויקיפדיה](#): "כיוון שהוא מובא בספרות חז"ל פעמים מעטות יש חילופים רבים בשמו. אבא- מובא גם כ"אבה". ברוב המקומות מובא עם שם שני, בחילופים רבים- "חלפוי", "חלפו", "חליפא", "חלפי", "חלפון", "חלב".

Other names with the root חל"פ are likely cognate: תחליפא ; חלפתא. Cf.:

[רבי חלפתא בן שאול – המכלול](#)

[רבה בר תחליפא – המכלול](#)

[רב תחליפא בר אבדימי – ויקיפדיה](#)

⁴⁵⁹ Jastrow, "אבדימוס": (Εὐδήμος) Ebdimos, Eudemus.

⁴⁶⁰ [תולדות תנאים ואמוראים/א/אבטולוס \(או אבטולמוס\) בר ראובן – ויקיטקסט](#)

⁴⁶¹ Jastrow, "אבמכוס"

⁴⁶² רבי תנחום בר איסכולסטיקא - https://www.sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Berakhot.4.2.6

Guggenheimer ibid. F. 132: "Rebbi Tanḥum the scholar - A title, σχολαστικός "scholar", also found in ancient synagogue inscriptions. The prayer, with minor variations, is reported in the Babli (17a) in the name of Rebbi Alexandri. בר may mean "son of"; it also may mean "endowed with the quality of"."

⁴⁶³ [תולדות תנאים ואמוראים/א/אלכסא – ויקיטקסט](#)

[תולדות תנאים ואמוראים/א/אלכסא או ליכסא – ויקיטקסט](#)

⁴⁶⁴ [תולדות תנאים ואמוראים/א/אנדריי – ויקיטקסט](#)

⁴⁶⁵ Jastrow, "ווליס": "(θύαλης, Valens) Valis"

16. זונין
17. טיטוס / טיטס⁴⁶⁶
18. יוסטא / יוסטי / יוסטיני / יוסטינה⁴⁶⁷
19. מרייה / מרייא⁴⁶⁸
20. מרינוס⁴⁶⁹
21. נקדימון
22. סומכוס⁴⁷⁰

Jews who are not Rabbis

1. ישו

Women⁴⁷¹

1. איכו⁴⁷²
2. אימא שלום
3. אפרא הורמיז
4. בבתא⁴⁷³
5. בלוריא הגיורת⁴⁷⁴
6. ברוריה
7. הילני
8. חומה
9. טוי⁴⁷⁵
10. יהודית
11. ילתא
12. מרתא
13. פזי
14. צפנת⁴⁷⁶
15. קמחית
16. רחל
17. שלומציון המלכה

⁴⁶⁶ רבי חייא בר טיטוס ; רבי יהודה בר טיטוס - [תולדות תנאים ואמוראים/ט/טיטס – ויקיטקסט](#)
It's quite surprising that there are rabbis with the patronym "Titus".

⁴⁶⁷ [רבי יוסטא בר שונם – ויקיפדיה](#)
Jastrow, "[יוסטי](#)" and "יוסטיני": "abbrev[iation] of Justinus or Justinianus"

⁴⁶⁸ רבי חייא בר מרייא (עסיס, "עוד", עמ' 229, הערה 296 ו- 306)
⁴⁶⁹ Jastrow, "מרינוס"

⁴⁷⁰ [סומכוס – ויקיפדיה](#): "מיוונית: [Σωμμάχου](#) בן ברית"
⁴⁷¹ Cf. [קטגוריה:נשים בתלמוד – ויקיפדיה](#)

⁴⁷² [תולדות תנאים ואמוראים/א/איכו \(שם אשה\) – ויקיטקסט](#)

⁴⁷³ [בבתא – ויקיפדיה](#)

⁴⁷⁴ [תולדות תנאים ואמוראים/ב/בלוריא הגיורת – ויקיטקסט](#)

⁴⁷⁵ [תולדות תנאים ואמוראים/ט/טוי – ויקיטקסט](#)

⁴⁷⁶ [תולדות תנאים ואמוראים/צ/צפנת בת פניאל כה"ג – ויקיטקסט](#)

Non-Jews⁴⁷⁷

1. אבטלמוס
2. אבלט
3. אדריאנוס⁴⁷⁸
4. אפרא הורמיז
5. אלכסנדר מוקדון
6. אנטונינוס⁴⁷⁹
7. אסורוס⁴⁸⁰
8. אספטינוס
9. אפוסטמוס
10. דיוקלטיאנוס⁴⁸¹
11. טוריינוס
12. טורנוסרופוס⁴⁸²
13. טיטוס
14. נירון
15. שבור מלכא
16. תלמי המלך

Common names for Kohanim?

- אלעזר
- אלישיב
- דוסתאי⁴⁸³
- ינאי
- כהנא
- צדוק

Monographs on individuals

1. ר' יהודה הנשיא
2. אלישע בן אבויה (אחר)
3. ר' יוחנן

⁴⁷⁷ See also Katz, "Introduction", p. 15, in his critique of Heiman: "[M]any names were omitted [by Heiman...]. The names of some of the non-Jews mentioned in Rabbinic literature, such as Hadrian, Dictilianus [=Diocletian], Turnus Rufus, and others (nor is the name "Jesus" listed), even though the names of other non-Jews are listed"

⁴⁷⁸ https://www.sefaria.org.il/Bereishit_Rabbah.63.7

⁴⁸⁰ https://www.sefaria.org.il/Avodah_Zarah.10b.11

⁴⁷⁹ [רבי יהודה הנשיא – ויקיפדיה](#) < "אנטונינוס ורבי"

⁴⁸¹ [דיוקלטיאנוס – ויקיפדיה](#) < "בספרות חז"ל"

⁴⁸² [קווינטוס טיניאוס רופוס – ויקיפדיה](#) < "בתלמוד"

⁴⁸³ [רבי דוסתאי ברבי ינאי – ויקיפדיה](#)

- .4 אב"י ורבא
- .5 שמואל
- .6 רבינא
- .7 אליעזר בן הורקנוס